

TRIMIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 323-324 / noiembrie 2016

Luptați și veți învinge!

M. Ubravsky

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

De-a lungul istoriei au fost provocate și duse la capăt masacre inimaginabile. În secolul al XX-lea se cunosc genocidul antiarmean, Holocaustul, masacrele din Cambodgia, dar și Holodomorul din Ucraina anilor 1932-1933, al

din afară. Se cunosc multe cazuri când ajutoarele venite de la români și polonezi erau înapoiate în țara de origine, deoarece vameșii nu permiteau ca alimentele să intre în Ucraina pe motiv că aveau „microbi și bacterii“.

sociologic realizat în 2015, 80% din cetățenii Ucrainei consideră Holodomorul drept genocid. În 2006, Parlamentul ucrainean a recunoscut Holodomorul drept genocid al poporului ucrainean. În 2010, s-a încheiat procesul penal având

O tragedie umană care nu trebuie să se mai repete

cărui scop a fost exterminarea populației prin înfometare. Niciun masacru nu a avut un asemenea scop, iar conceptul de Holodomor este unic în lexicografia popoarelor civilizate.

Holodomorul este un episod negru pentru istoria Ucrainei și pentru cea a umanității, o tragedie de proporții față de care noi, cei din prezent avem o dublă datorie: cea de a ne exprima compasiunea față de milioanele de ucraineni care au fost exterminați prin înfometare și cea de a vorbi în permanență despre această oroadă a trecutului, astfel încât ea să nu se repete nicidecum și niciunde.

În fiecare an, în a patra săptămână a lunii noiembrie, ucrainenii din Ucraina și din lume marchează Ziua memoriei victimelor Holodomorului, o pagină dureroasă pentru ucraineni și pentru popoarele cu care au conviețuit, care nu trebuie uitată.

Holodomorul din anii 1932-1933 este genocidul poporului ucrainean înfăptuit de partidul comunist bolșevic și de guvernul URSS prin foamete artificială de masă care a dus la pierderi de milioane de vieți de la sate pe teritoriul RSS Ucrainene și din Kuban unde majoritatea populației era constituită tot din ucraineni.

Holodomorul a fost înfăptuit prin măsuri conștiente și exprese ale conducerii superioare a Uniunii Sovietice și RSS Ucrainene în frunte cu Stalin, menite să ducă la reprimarea mișcării de eliberare națională în Ucraina și la suprimarea fizică a țărânimii ucrainene. Confiscarea de la țărani a întregii recolte de cereale și a tuturor celorlalte produse alimentare a dus la moartea prin înfometare a aproape zece milioane de oameni nevinovați. Aproape că nu a rămas familie ucraineană care să nu-și jalească un frate, o soră, un soț, o soție, un fiu sau o fiică. Se estimează că în perioada cea mai grea a foametei mureau în fiecare zi 25.000 de oameni, fiindcă nu aveau ce mânca. Toate acestea s-au petrecut în condițiile în care puterea sovietică dispunea de rezerve însemnate de cereale pe care le exporta, iar pe țărani înfomețați nu-i lăsa să părăsească Ucraina și refuza să primească ajutoare

Acțiunile reprezentanților puterii sovietice care au contribuit la moartea prin înfometare a milioane de oameni au fost considerate, în conformitate cu prevederile codului penal sovietic ca fiind omor, cauzele acestei crime în masă, nefiind niciodată cercetate în URSS și nicio persoană sus-pusă implicată nu a fost condam-

nată, deoarece însuși Stalin avea cunoștință de moartea oamenilor din cauza foametei.

Decenii întregi puterea sovietică a păstrat sub tăcere exterminarea oamenilor prin foamete artificială și chiar a interzis să se pomenească această problemă.

Cercetările efectuate de James Mace și Robert Conquest arată că Holodomorul are elementele necesare pentru a fi definit ca genocid. 24 de țări au recunoscut Holodomorul ca genocid al poporului ucrainean. Potrivit sondajului

ca obiect infracțiunea de genocid. Au fost declarați vinovați șapte conducători ai URSS și RSS Ucrainene, în frunte cu Stalin.

Am evocat, succint, atrocitățile comise de regimul comunist totalitar al Uniunii Sovietice care a lăsat o cicatrice adâncă în memoria poporului ucrainean. Multă lume este de acord că a fost vorba despre un genocid, urmare a unui plan deliberat și premeditat, aplicat cu scopul de a distruge poporul ucrainean ca națiune. Așa cum se știe, au murit aproape zece milioane de ucraineni, dar nu s-a reușit eliminarea tuturor ucrainenilor. Poporul ucrainean a supraviețuit, poporul ucrainean trăiește în istorie și a făcut istoria. El s-a confruntat de-a lungul timpului și se mai confruntă și astăzi cu dușmani pentru păstrarea independenței și integrității sale teritoriale. În ciuda suferințelor teribile prin care au trecut ucrainenii, azi numărul lor în lume este mai mare decât cel din ajunul Holodomorului anilor 1932-1933.

Comemorarea Holodomorului nu trebuie să fie o simplă trecere în revistă a ororilor istoriei. Este nevoie să le spunem tinerilor ce s-a întâmplat atunci și să le insuflăm acele valori care se opun cu fermitate degenerării relațiilor interumane. Importanța educării tinerei generații în spiritul înțelegerii trecutului, al fraternității și empatiei față de oamenii din preajmă este singura cale pentru a nu se mai repeta o tragedie precum Holodomorul.

Anul acesta, Ziua comemorării victimelor Holodomorului (26 noiembrie a.c.) va fi marcată la biserica Cașin din București (în prezența membrilor comunității ucrainene și reprezentanților Ambasadei Ucrainei în România) printr-o serie de acțiuni: preotul dr. Dumitru Colotelo va oficia serviciul religios pentru pomenirea victimelor Holodomorului, cei prezenți vor aprinde lumânări și vor păstra un moment de reculegere, iar organizatorii evenimentului vor rosti alocuțiuni cu referire la suferințele prin care au trecut ucrainenii în anii Holodomorului.

Ion ROBCIUC

Lansarea candidatului UUR, Nicolae Miroslav Petrețchi, la alegerile pentru Camera Deputaților

După evenimentul de mare anvergură al Uniunii Ucrainenilor din România, dezvelirea bustului geniului poporului ucrainean, Taras Șevcenko, la Sighetu Marmăției, a urmat acțiunea „Obiceiuri de toamnă la ucraineni”, care se desfășoară de mulți ani la Remeți - Maramureș. Dacă la primul eveniment au participat miniștrii de externe ai României și Ucrainei, oficialități din Maramureș, din orașul Sighetu Marmăției și din Transcarpația (Ucraina), acțiunea din Remeți a constituit și ea un eveniment important pentru Uniunea Ucrainenilor din România. Cu această ocazie, a fost lansată candidatura ec. Nicolae Miroslav Petrețchi, președintele UUR, pentru alegerile la Camera Deputaților din partea Uniunii Ucrainenilor din România. Au fost prezenți și președinții organizațiilor locale ale UUR și ai județului Maramureș.

Duminică, 6 noiembrie 2016, în comuna Remeți, s-au întâlnit și formațiile artistice, reprezentanți ai comunelor ucrainene din Maramureș. Evenimentul a avut loc în sala festivă.

Vasile Pasenciuc, președintele organizației locale și prim-vicepreședinte al UUR, a deschis festivitatea „Obiceiuri de toamnă la ucraineni”, invitându-i pe scenă pe ec. Nicolae Miroslav Petrețchi, președintele UUR, Ștefan Buciuta, președintele de onoare al UUR, viceprimarul comunei Remeți, Toader Dumnici, pe inspectorul școlar Simona Malearciuc, directorul Școlii din Remeți, Maria Ștefan (Dumnici), directorul Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, Casian Pițura, și pe președintele UUR Maramureș, Miroslav Petrețchi.

În luările lor de cuvânt, V. Pasenciuc, președintele UUR, Nicolae M. Petrețchi, cât și ceilalți invitați au subliniat importanța acestei zile și fap-

tu că Remeți este una dintre comunele ucrainene din Maramureș cu cele mai bune rezultate în agricultură, fiind așezată în lunca Tisei. S-au discutat probleme actuale ale ucrainenilor, rezultatele Uniunii din anul în curs, gânduri de viitor. Președintele de onoare al UUR, Ștefan Buciuta, a anunțat candidatul la alegeri parlamentare din partea UUR.

În continuare, prof. V. Pasenciuc a anunțat formațiile care vor da spectacol în fața oaspeților și a consătenilor prezenți în sală. Spectacolul a început cu un program artistic dat de elevii clasei a V-a de la Școala cu clasele I-VIII din Remeți, pregătit de înv. Roman Livia, constând din cântece,

poezii și solo al unei eleve din clasa I. Spectacolul a continuat cu un grup vocal și de dans de la Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, pregătit de prof. Emilia Codrea.

A urmat un buchet de cântece populare locale interpretate de grupul vocal „Ruscianca” din comuna Ruscova, solista și conducătoarea grupului prof. Mihaela Miculaiciuc, apoi grupul vocal de bărbați din Poienile de Sub Munte sub conducerea prof. Mihai Macioca. Corul „Vocile Ronei” din Rona de Sus a încântat publicul cu patru cântece minunate ucrainene. Dirijorul corului, prof. Geta Petrețchi, a inclus în cor și grupurile vocale din Ruscova și Poienile de sub Munte.

După acest moment, V. Pasenciuc, prim-vicepreședinte al UUR, l-a prezentat pe ec. Nicolae M. Petrețchi, președintele UUR, drept candidat la alegerile pentru Camera Deputaților din partea ucrainenilor din România. A mai prezentat activitatea organizatorică și culturală a tânărului președinte al UUR, viitorul deputat. În cuvântul său, Nicolae M. Petrețchi a vorbit despre rolul UUR în viața culturală și păstrarea identității naționale, despre planurile de viitor.

La sfârșit, ne-a mai delectat cu cântecele lui la acordeon Grijac Nicolae, formația „Călina roșie”, solist și conducător M. Petrețchi și prof. M. Macioca cu poeziile lui umoristice.

Mulțumind celor prezenți, invitaților, consilierilor comunei Remeți, care l-au ajutat la pregătirea sălii de desfășurare a evenimentului, V. Pasenciuc ca și președintele UUR, filiala Maramureș, Miroslav Petrețchi, i-au invitat la o masă comună, unde cântecele ucrainene au continuat.

Ileana DAN

Alegerile parlamentare se desfășoară în baza Legii nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente.

Alegerile în România se desfășoară cu respectarea caracterului universal, egal, direct, secret și liber exprimat al votului.

Cetățenii români au dreptul de vot și de a fi aleși, indiferent de rasă, sex, naționalitate, origine etnică, limbă vorbită, religie, opinie politică, avere sau origine socială, conform Constituției și legislației în vigoare menționate în legea de mai sus.

Legea mai prevede că senatorii și deputații vor fi aleși prin scrutin pe listă, potrivit principiului reprezentării proporționale.

Are dreptul de a fi ales în Parlamentul României persoana care are cetățenia română și domiciliul în țară, să fi împlinit până la ziua alegerilor inclusiv vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi ales în Camera Deputaților și cel puțin 33 de ani pentru a fi ales în Senat.

În Art.61 alin. (1) și (2) din Constituția României se prevede că: „Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării”. Parlamentul este alcătuit din Camera Deputaților și Senat. Tot în Constituție se stipulează că Senatul și Camera Deputaților adoptă legi, hotărâri și moțiuni, în prezența majorității membrilor.

Legea nr.208/2015 în anexă arată câți deputați și senatori vor fi aleși la alegerile parlamentare din anul 2016 și anume:

- În circumscripțiile electorale din țară vor fi aleși 308 deputați și 134 de senatori.

- În circumscripția electorală nr.43 pentru cetățenii români cu domiciliul în afara țării vor fi aleși 2 senatori și 4 deputați.

Deputații și senatorii sunt aleși pentru un mandat de 4 ani, care se prelungește de drept în stare de mobilizare, de război, de asediu sau urgență, până la încetarea acestora (Art.63 alin.(1) din Constituția României).

Nu au dreptul de a fi aleși în Parlamentul României așa cum prevede Legea nr.208/2015:

- judecătorii Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei,

ALEGERI PARLAMENTARE 2016

poliștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică (Art.40 alin.(3) din Constituția României);

- debilizii sau alienații mintal, puși sub interdicție (Art.2 alin.(5) din Legea nr.208/2015);

- persoanele cărora li s-a interzis exercitarea dreptului de a alege, pe durata stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă (Art.2 alin.(5) lit.b) din Legea nr.208/2015);

- persoanele cărora li s-a interzis exercitarea dreptului de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice, pe durata stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă sau prin lege (Art.2 alin.(6) lit.c) din Legea nr.208/2015).

Legea prevede și cine are dreptul de vot. Pot vota în țară cetățenii români care îndeplinesc următoarele condiții:

- au domiciliul sau reședința în România;

- au vârsta de cel puțin 18 ani, dacă această vârstă a fost împlinită până în ziua alegerilor inclusiv.

Nu au dreptul de a alege:

- debilizii sau alienații mintali puși sub interdicție;

- persoanele cărora li s-a interzis executarea dreptului de a alege, pe durata stabilită prin hotărârea judecătorească definitivă.

Alegătorii români cu domiciliul sau reședința în țară votează numai la secția de votare la care este arondată strada sau localitatea unde își au domiciliul ori reședința. În cazul în care, în ziua votării, alegătorii se află în altă unitate administrativ-teritorială din cadrul aceleiași circumscripții electorale, aceștia pot vota la orice secție de votare din circumscripția electorală unde își au domiciliul sau reședința.

Candidații care participă la alegerile parlamentare din anul 2016 pot vota în orice secție de votare de pe raza circumscripției electorale în care candidează.

Tot Legea prevede că fiecare alegător are dreptul la un singur vot pentru alegerea Senatului și la un singur vot pentru alegerea Camerei Deputaților.

Fiecare alegător își exprimă votul personal. Executarea votului în numele altui alegător este interzisă.

Actele de identitate necesare pentru a se putea vota la secțiile de votare organizate în România pentru cetățenii români cu domiciliul sau reședința în România, valabile în ziua votării sunt:

- cartea de identitate;
- cartea electronică de identitate;
- cartea de identitate provizorie;
- buletinul de identitate;
- pașaportul diplomatic;
- pașaportul diplomatic electronic;
- pașaportul de serviciu;
- pașaportul de serviciu electronic;
- carnetul de serviciu militar, în cazul elevilor din școlile militare (Art.83 alin.(1) din Legea nr.208/2015).

Conform legii votarea se desfășoară duminică, 11 decembrie 2016, între orele 7.00 și 21.00.

La ora 21.00, președintele biroului electoral al secției de votare declară votarea încheiată și dispune închiderea localului secției de votare.

Alegătorilor care la ora 21.00 se află în sala unde se votează li se permite să își exercite dreptul la vot (Art.88 alin.(2) din Legea nr.208/2015).

Votarea se exercită pe buletine de vot pe care se aplică ștampila „VOTAT” în interiorul unui singur patruleter.

Alegătorii votează separat, în cabine închise, aplicând ștampila cu mențiunea „VOTAT” în patruleterul care cuprinde lista de candidați sau numele candidatului pe care îl votează.

Ștampila cu mențiunea „VOTAT” trebuie să fie rotundă și astfel dimensionată, încât să fie mai mică decât patruleterul în care se aplică.

(Continuare în pagina a 3-a)

*Ștefan BUCIUTA,
președinte de onoare al UUR*

După ce au votat, alegătorii îndoiește buletinele de vot astfel ca pagina albă care poartă ștampila de control să rămână în afară și le introduc în urnă, având grijă să nu se deschidă. Îndoirea greșită a buletinului de vot nu atrage nulitatea votului, dacă secretul votului este asigurat.

În cazul în care buletinul de vot se deschide în așa fel, încât secretul votului nu mai este asigurat, acesta se anulează și se dă alegătorului, numai o singură dată, un nou buletin de vot, făcându-se mențiune despre acesta în procesul verbal al operațiunilor de votare.

Ștampila cu mențiunea „VOTAT”, încredințată pentru votare, se restituie președintelui, care o aplică pe actul de identitate, menționând și data scrutinului. În cazul alegătorilor, care votează pe baza cărții de identitate, pe versoul acesteia se aplică un timbru autocolant cu mențiunea „VOTAT” și data scrutinului (Art.84 alin.(6)-(10) din Legea nr. 208/2015).

Legea privind alegerea Senatului și Camerei Deputaților nr.208/2015 a stipulat și obligația Guvernului cu privire la stabilirea calendarului de desfășurare a alegerilor parlamentare din anul 2016.

Guvernul României a publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.691/16.09.2016 „Calendarul acțiunilor din cuprinsul perioadei electorale a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2016”.

Calendarul cuprinde participarea la alegeri a organizațiilor minorităților naționale în baza legii fundamentale a României-Constituției, în care la articolul 62 (2) se precizează „Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care nu întrunesc în alegeri numărul de voturi pentru a fi reprezentate în Parlament, au dreptul la câte un loc de deputat, în condițiile legii electorale. Cetățenii unei minorități naționale pot fi reprezentați numai de o singură organizație”.

Conform Calendarului depunerea listelor de candidați al Organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale pentru toate circumscripțiile electorale era cel mai târziu cu 60 de zile înainte de data alegerilor, termenul limită: 12 octombrie 2016.

Uniunea Ucrainenilor din România și-a depus lista de candidați la Biroul Electoral Central în 11 octombrie 2016 deodată cu celelalte organizații ale minorităților naționale reprezentate în Parlament.

În termen de 48 de ore de la data depunerii listelor de candidați ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale pentru toate circumscripțiile electorale Biroul Electoral Central a admis candidaturile UUR.

Tot în acest termen s-a înregistrat la Tribunalul București un exemplar din dosar cu propuneri de candidaturi avizat de Biroul Electoral Central.

Din păcate, s-au aflat niște indivizi fără scrupule cu tendințe carieriste cu falsă identitate în ce privește apartenența la Uniunea Ucrainenilor din România care au căutat prin orice mijloace neortodoxe să împiedice candidaturile propuse de Uniunea Ucrainenilor din România la ultima ședință a Consiliului UUR, desfășurată la Cluj.

Tribunalul București a respins ca nefondate contestațiile formulate împotriva deciziei Biroului Electoral Central de acceptare a candidaturilor UUR.

Indivizii nu s-au mulțumit cu soluția dată de Tribunalul București și pe căi știute numai de ei, dar precis cu dezinformare grosolană a instanței au declarat apelul împotriva hotărârii Tribunalului București prin care a fost soluționată contestația împotriva deciziei Biroului Electoral Central de admitere a candidaturii.

Curtea de Apel București în termen de 48 de ore de la înregistrarea apelului împotriva hotărârii Tribunalului București a soluționat apelul declarat prin respingerea candidaturii UUR la Biroul Electoral Central, hotărârea fiind definitivă, de asemenea a respins și candidatura lui Marocico Ion.

Toți cei care cunosc activitatea Uniunii Ucrainenilor din România, reprezentativitatea ei în comunitatea ucraineană, care este a treia minoritate națională din România, cu cca 51 de mii de etnici ucraineni, bine distribuiți pe teritoriul României, înființată imediat după Revoluția din decembrie 1989 și având la bază drepturile cetățenești consfințite de Constituția României așa cum se precizează la Art.6:

(1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

(2) Măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români ori prin interzicerea membrilor Uniunii Ucrainenilor din România de a fi aleși și de a putea participa la vot pentru susținerea candidaturilor proprii se încalcă principiile constituționale.

Tot Constituția României la capitolul: „Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni” la Articolul 4 prevede:

(1) Statul are ca fundament unitatea poporului român și solidaritatea cetățenilor săi.

(2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.

Cu ce se deosebesc cetățenii de origine ucraineană de ceilalți cetățeni de origine română, maghiară, rromă, rusă, turcă, poloneză, slovacă, sârbă, armeană, croată, evreiască, macedoneană, bulgară etc. și de ce ei nu au dreptul să-și voteze semenii săi și să fie reprezentați în forul legiuitor al României?

Statutul organizației noastre prevede că Uniunea Ucrainenilor din România este o organizație cu profil etnic, neguvernamentală, necofensională și non-profit, cu personalitate juridică dobândită în baza Legii nr. 246/2005, cu deplină autonomie, care-și desfășoară activitatea în concordanță cu prevederile Constituției și ale legilor în vigoare din România, a prezentului statut, precum și cu documentele internaționale referitoare la drepturile minorităților naționale.

Uniunea Ucrainenilor din România este organizație reprezentativă parlamentară a comunității ucrainene, face parte din Consiliul pentru Minoritățile Naționale din România, iar prin publicațiile ei, din Asociația Presei Minorităților Naționale din România.

Potrivit art. 62 din Constituția României și prevederilor legilor electorale ale României, UUR este o organizație asimilată cu partidele și organizațiile politice.

Uniunea Ucrainenilor din România este membră a Congresului Mondial al Ucrainenilor (SKU), a Congresului European al Ucrainenilor (EKU), a Consiliului Ucrainean Mondial de Coordonare (UVKR) și a Asociației pentru legăturile cu ucrainenii de peste hotarele Ucrainei (Asociația „Ucraina – Lumea”).

Scopul fundamental al Uniunii Ucrainenilor din România constă în apărarea drepturilor privind exprimarea și promovarea identității etnice, lingvistice, culturale și religioase a persoanelor aparținând minorității ucrainene, renașterea și formarea unității

și conștiinței naționale, protejarea drepturilor individuale și colective ale membrilor săi și în întărirea raporturilor de colaborare româno-ucrainene.

Lumea se poate întreba: „Oare aceste șicane împotriva Uniunii Ucrainenilor din România se datorează situației precare în care se află Ucraina în această perioadă care se răsfrânge și asupra cetățenilor români de origine ucraineană?”

Soluții sunt și se pot găsi pentru a rezolva această situație sensibilă în care sunt puși cetățenii ucraineni din România.

Un prim pas de atenuare a acestui conflict a încercat Conducerea Uniunii Ucrainenilor din România prin depunerea candidaturii la alegeri parlamentare în Circumscripția electorală a județului Maramureș unde conform ultimelor statistici viețuiesc circa 31 de mii de etnici ucraineni ce reprezintă cca 60% din totalul populației de etnie ucraineană din România.

Conform Art.54(2) se pot depune candidaturi la birourile electorale de circumscripție de către partidele politice, alianțe politice, alianțe electorale și organizațiile aparținând minorităților naționale care optează să depună liste de susținători la birourile electorale de circumscripție, pot depune liste de candidați numai dacă acestea sunt susținute de minim 1% din numărul total de alegători înscrisi în Registrul electoral cu adresa de domiciliu sau reședința în circumscripția respectivă, fără ca numărul acestora să fie mai mic de 1000 de alegători.

Respectând Calendarul alegerilor Parlamentare din 2016, Uniunea Ucrainenilor din România și-a depus lista candidaților așa cum prevede Legea împreună cu listele de susținători care conțineau peste 6000 de alegători. Inițial, au fost respinse candidaturile de către Biroul Electoral Județean și de către Tribunalul Maramureș iar împotriva acestor soluții Uniunea Ucrainenilor din România a declarat apel la Curtea de Apel Cluj iar soluția dată de către această instanță a fost de admitere a apelului formulat de către UUR împotriva deciziei Tribunalului Maramureș, modifică decizia BEJ, admite candidaturile propuse după cum urmează: Petrețchi Nicolae Miroslov, Pasenciuc Vasile, Moisei Bogdan, Mihoc Lucia, Liber Ivan și Horvat Irina Liuba.

Deci soluția este definitivă.

Numitul Marocico Ion a cerut revizuirea și anularea soluției date de Curtea de Apel Cluj privind admiterea candidaturilor Uniunii Ucrainenilor din România, acțiune care a fost respinsă iar reclaman-tul a fost pus la cheltuieli de judecată.

Soluția Curții de Apel Cluj a rămas definitivă și a fost comunicată la Biroul Electoral Central și Biroul Electoral Județean Maramureș, s-a confirmat și s-a admis lista de candidaturi a Uniunii Ucrainenilor din România pentru alegeri la Camera Deputaților din 11 decembrie 2016.

Într-un interviu dat de fostul deputat Ștefan Tca-ciuc „Cu ucrainenii în patru legislaturi” în „Curierul ucrainean” se spunea: „Într-adevăr, sunt deputat în patru legislaturi parlamentare, adică între anii 1990-1996 și 2000-2008. În cadrul tuturor legislaturilor am obținut destule voturi, dar de fiecare dată cele mai multe le-am obținut în județul Maramureș. De aceea eu sunt deputat de Maramureș, și nu de Suceava, deși sunt bucovinean get-beget. Ucrainenii din Maramureș au ucrainismul în sânge, iar cauza ucraineană este aureola conștiinței lor naționale. Cei din Suceava se consideră, adesea, orice și oricine, numai ucraineni nu. Aripa deznaționalizării îi gădilă întruna pe unii ucraineni din județul Suceava. Dar ceea ce pierdem în județul Suceava în cadrul alegerilor locale și parlamentare, câștigăm cu vârf și îndesat în alte județe”.

Deci, dragi ucraineni din Maramureș, atenție cum votați! Haideți să ne mobilizăm cu toții și să votăm candidați cinstiți, corecți, onești, și nu carieristi care ne cer numai votul, iar apoi uită de noi.

Uniunea Ucrainenilor din România este:

- singura organizație care apără drepturile ucrainenilor din România;
- organizația care ajută social și material ucrainenii din România;
- unica organizație cu statut juridic a minorității ucrainene din România reprezentată în Parlamentul României și în Consiliul Minorităților Naționale.

Votați candidații UUR aplicând ștampila „VOTAT” pe semnul electoral.

Semnul electoral al UUR este o biblie deschisă cu o făclie aprinsă deasupra ei.

**Către
Organizațiile județene ale UUR,
Membri ai UUR,
Membrii de onoare ai UUR,
Parohiile ortodoxe ale ucrainenilor
din România,
Parohiile greco-catolice
ale ucrainenilor din România,
Directorii școlilor în care se studiază
limba ucraineană,**

Stimați colegi,

Este bine să vă aduc la cunoștință că prin Sentința civilă nr.20080 pronunțată de Judecătoria sectorului 1 – București, marți 15 noiembrie a.c., în dosarul nr.15627/299/2016, statutul domnului Marocico Ion de exclus din Uniunea Ucrainenilor din România a rămas nemodificat, așa cum a decis Consiliul (Rada) Uniunii prin Hotărârea nr.1384 din 12 martie 2016.

Nu a fost deloc plăcut pentru Consiliul Uniunii să aplice sancțiunea extremă a excluderii, însă obstrucțiile și subminarea activității Uniunii deveniseră de la o zi la alta mai grave și mai dăunătoare, periclitând însăși existența și funcționalitatea UUR.

Constrânși de faptele domnului Marocico Ion și de efectele lor nefaste să decidă excluderea, membrii Radei au sperat ca, cel puțin după această lecție, fostul membru al UUR să-și corecteze atitudinea, iar cândva să poată reveni, cu căință, în rândurile noastre. Ne-am înșelat.

Chiar și din poziția de nemembru al Uniunii (acum menținută de instanță) fostul nostru coleg și-a continuat demersurile care de care mai ostile. Acestea au culminat printr-o suită de falsuri și înșelătorii comise împreună cu fostul său aliat Grijac Gheorghe Alexa, prin care au indus în eroare autoritățile electorale.

Cu mentalitatea cea mai răzbuunătoare - dacă nu candidez eu să nu mai candideze nimeni – respectivii au împins lucrurile într-o poziție în care este periclitat însuși locul de parlamentar asigurat de Constituție.

În aceste condiții, am fost nevoiți să depunem lista de candidați și însemnul electoral ale Uniunii Ucrainenilor din România la Biroul Electoral Județean Maramureș, însoțite, de data aceasta, de liste de susținători, potrivit prevederilor legale.

La intervenția lui Marocico Ion, am fost nevoiți să promovăm acțiuni judiciare, iar Curtea de Apel Cluj, prin decizia nr.2348/2016, pronunțată la data de 2 noiembrie 2016, a admis candidaturile propuse de Uniunea Ucrainenilor din România la alegerile parlamentare 2016, înregistrate la Biroul Electoral de Circumscripție nr.26. Hotărârea Curții de Apel Cluj a rămas definitivă și executorie, cu toate eforturile disperate ale lui Marocico Ion și a susținătorilor săi de a o anula. Dacă n-au reușit anularea listei electorale a Uniunii, au încercat să anuleze măcar semnul electoral. Toate manoperele frauduloase ale lui Marocico Ion, Grijac Gheorghe Alexa și ale complicilor lor au fost zadarnice, lista de candidați și însemnul electoral ale Uniunii se află pe buletinul de vot la poziția 14, la Circumscripția Electorală nr.26, județul Maramureș.

Desigur, conducerea Uniunii efectuează toate demersurile posibile, depune toate eforturile la instanțele interne și internaționale pentru a îndrepta răul făcut cu premeditare de către grupusculele Marocico, dar urmările nefaste ale tertipurilor acestora se vor resimți o vreme.

Ca și cum răutățile săvârșite nu ar fi fost suficiente, Marocico Ion a deschis un nou front al dușmăniei și minciunii. Prevalându-se de o altă sentință, anterioară, a Judecătoriei sectorului 1, cu conținut încă neclar până la cunoașterea motivării, Marocico Ion se grăbește să colporteze că Înalta

Curte de Casație și Justiție (o primă minciună sfruntată: înlocuirea hotărârii unei judecătoria de sector cu cea a instanței supreme!) ar fi dispus convocarea unui nou congres al UUR. El se grăbește să răstălmăcească înțelesul unei hotărâri încă nemotivate și nedefinitive. Când vom cunoaște hotărârea vom afla și care sunt pasajele și lacunele. Oricum este vorba de o hotărâre de fond, pentru care mai există căi de atac, la care vom recurge în limitele legii. Deși adevăratul cuprins al hotărârii încă nu este cunoscut, minciuna sfruntată a lui Marocico Ion este evidentă. El colportează că instanța a dispus convocarea unui nou congres, pe când dispozitivul Hotărârii nr.19617/10.11.2016 este limpede în această privință: „Respinge ca inadmisibil capătul de cerere privind obligarea părții (a UUR) la organizarea unui nou Congres”. Totodată, Marocico Ion uită să răspândească informația că a avut atâta „dreptate”, încât aceeași instanță l-a obligat la 7.700 lei cheltuieli de judecată!

După exercitarea căilor de atac legale, conducerea Uniunii va informa asociația, prompt și deschis, despre ceea ce este lacunar sau nestatutar și ceea ce este valabil și stabil din hotărârile Congresului VII. Până atunci însă, competența funcțională a organelor de conducere în actuala componență nu poate fi pusă în discuție.

Astfel încât facem apel la întregul activ al UUR, la prestigioșii noștri lideri de opinie, la toți ucrainenii de bună credință să manifeste înțelepciune și caracter, respingând minciunile și vicisugurile duse acum de M.I. până la paroxism, apărând unitatea, respectabilitatea și, până la urmă, existența reală a Uniunii Ucrainenilor din România.

Vă asigur de întregul meu respect și devotament,

Nicolae Miroslav PETREȚCHI,
președintele ales al UUR

Cuvântul „educație” e zilnic pe buzele tuturor. Aș zice că marea majoritate a populației înțelege sensul acestui cuvânt, dar, poate, unii dintre membrii societății nu-și dau seama cât de greu e să educi un om de la începutul vieții și până la trecerea lui spre cele veșnice, în lumea celor drepiți, cum spune creștinul.

Educație înseamnă influențare sistematică și conștientă a dezvoltării intelectuale, morale sau fizice a copiilor și a tineretului, a oamenilor, a întregii societăți etc., totalitatea metodelor folosite în vederea acestei activități extrem de complexe. Oamenii care au ca obligație profesională sau ocupațională de a educa ființa umană își dau seama că munca cu omul este extrem de grea. Persoanele care lucrează în domeniul administrației publice, al serviciilor, în general, pe bună dreptate spun: „Încă nu s-a născut acela care să-i mulțumească pe toți”. E o zicere îndreptățită, dar conducătorii de la toate nivelurile, personalul pus în slujba omului nu trebuie să dezarmeze, din contră, trebuie să depună eforturi maxime în realizarea dorințelor fiecărui membru al societății.

Zilele trecute, am trecut pe la școala din satul Nisipitu, unde am lucrat 40 de ani, și am ajuns să vorbim despre Ziua mondială a educației și Ziua Învățătorului. Colectivul didactic e tânăr, nici nu știe despre Ziua Învățătorului. Alții își aduc aminte cum era de Ziua Învățătorului, serbare, flori, îmbrățișări, mulțumiri din partea conducătorilor comunei și a Inspectoratului Școlar, a părinților, în special.

Statutul României de membră a ONU, a Uniunii Europene și a altor organisme politice și educaționale internaționale ne obligă să respectăm legislația elaborată de aceste organisme. De aceea și noi, cetățeni români, indiferent de etnie, sărbătorim în fiecare an, la 5 octombrie, Ziua mondială a educației.

Ziua mondială a educației a fost adoptată la 5 octombrie de către UNESCO pentru a marca semnarea, în 1966, a „Recomandării UNESCO/OIM (Organizația Internațională a Muncii) privind statutul profesorilor (1966) și Recomandării privind învățământul superior (1997), principalele documente de referință privind cadrele didactice la nivel internațional.

Anul 2016 este unul jubiliar pentru personalul didactic și școala, în general. Se marchează, cum s-a mai amintit, 50 de ani de la adoptarea Recomandării UNESCO și a Organizației Internaționale a

Ziua mondială a educației

Muncii OIM, de la adoptarea Statutului personalului didactic (1966). Astfel, tema din acest an reia principiile fundamentale ale Recomandării adoptate în urmă cu 50 de ani, punând totodată în evidență necesitatea de a acorda susținere profesorilor, în acord cu obiectivele dezvoltării durabile ale Agendei 2030 a ONU. Obiectivul numărul 4 dedicat educației vizează „asigurarea accesului la o educație de calitate pentru toți, în mod egal, precum și promovarea posibilităților de învățare pe tot parcursul vieții”.

Ziua mondială a educației adună anual sute de mii de elevi, părinți și activiști din întreaga lume, pentru a aduce un omagiu tuturor cadrelor didactice care au fost în mod direct sau indirect afectate de criză majoră. Se pleacă tot timpul de la premisa că rolul profesorilor și al celorlalte cadre didactice, a întregului personal din educație este vital pentru reconstrucția socială, economică și intelectuală a fiecărei țări.

Îmi place să particip la activitățile școlii, dacă sunt solicitat. Anul acesta liniște și pace. Nu am astâmpăr de dimineață, deși vremea nu e atât de prietenoasă. Totuși, merg la școală să felicit foștii colegi cu prilejul Zilei mondiale a educației. Intru în cancelarie, îi salut și-i felicit cu prilejul jubileului sărbătorii. În cancelarie, doar bărbați echipați ca pentru drumeție. Îi întreb de traseul ales. Zâmbitori, îmi spun: să crăpăm și să adăpostim de intemperii lemnele de la Școala Lupcina, cea mai mare școală din comuna Ulma.

Până la venirea microbuzului școlar, i-am povestit cum se desfășurau activitățile prilejuate de Ziua Învățătorului. „Prima dată am sărbătorit Ziua Învățătorului în orașul Baia Sprie, situat la o distanță de 10 km de Baia Mare, 30 iunie 1968. Ziua Învățătorului m-a prins la tabăra școlară în Școala Generală nr. 1 din orașul Baia Sprie, ca profesor de sport pentru trei serii și până la urmă am stat până la 22 august, când m-au luat la concentrare ca urmare a invadării Cehoslovaciei de către Uniunea Sovietică.

Directorul taberei a fost un profesor pe nume Blaj, un om, aș zice, excepțional. Îndeplinea și funcția de director al școlii unde eram cazați. Am

aflat că era fiul primului secretar al județului Maramureș. Directorul taberei ne-a împărțit (tuturor cadrelor didactice din tabără) invitații de a participa la festivitatea prilejuită de sărbătorirea Zilei Învățătorului. Invitația cuprindea și programul manifestării. Casa de Cultură pregătise sărbătorește: banner de 5-6 metri scris „Ziua Învățătorului 1968”, pionierii cu flori, așijderea și adolescenții, expozițiile cadrelor didactice din județ: cărți de proză, poezie, pictură, sculptură, pirogravură, expoziție de artă populară, fotografii ale sportivilor, formațiilor artistice etc. Imnul de stat deschide manifestarea, luările de cuvânt, pe atunci încă lipsite de elogii la adresa tovarășei sau tovarășului. Era o zi frumoasă, cu elogi adresate cadrelor didactice cu rezultate remarcabile, premieri în bani a întregului personal din școală. Premiile se distribuiau de conducerea școlii cu 2-3 zile înaintea sărbătorii.

La Baia Sprie, după încheierea festivității, noi cei din tabără, în frunte cu directorul Blaj, am revenit la locul de cazare, unde am stat, atât personalul didactic, cât și elevii, la masă festivă, aș zice boierească, oferită de directorul taberei care a adus și o formație de muzică universală (populară, ușoară, clasică etc.). Pe scenă au urcat și elevii cărora, fără să fim înștiințați, directorul taberei a oferit 10 premii substanțiale.

În final, am petrecut împreună și cu personalul de servire. În lipsa noastră, elevii au desfășurat programul cu personalul auxiliar al școlii: bibliotecar, secretar, administrator, laborant.

După anul 1968, m-am angajat la Școala cu clasele I-VIII Lupcina, unde pentru scurt timp am fost directorul acestui așezământ școlar până-n decembrie 1989. Ziua Învățătorului era sfântă - toată lumea participa la partea festivă după care urma „masă festivă”. Ani la rând, rezervam din timp locuri la motelul „Putna”, unde fiecare de data aceasta achita contravaloarea consumației.

Regret că o parte dintre tinerele cadre didactice, în acești 26-27 de ani, nu au simțit mândria de a face parte din numerosul detașament al educatorilor acestei minunate țări, măcar o zi pe an, de Ziua mondială a educației.

Gheorghe CEGA

Vizita ministrului afacerilor externe Pavlo Klimkin la Sighetu Marmatei

La 29 octombrie 2016, ministrul afacerilor externe al Ucrainei, Pavlo Klimkin, a efectuat o vizită la Sighetu Marmatei, unde a avut loc o întrevedere cu omologul său român, Lazăr Comănescu.

Potrivit comunicatului de presă al Ministerului Afacerilor Externe al României, programul vizitei a cuprins, printre altele, o rundă de consultări bilaterale în cursul căreia „cei doi miniștri au discutat despre prioritățile de dezvoltare a relației dintre România și Ucraina, așa cum au fost convenite în cadrul vizitei comune din 6 mai 2016. Accentul a fost pus, în principal, pe colaborarea în domeniile economic, infrastructură, cooperare transfrontalieră, puncte de trecere a frontierei, contacte interumane și în privința problematicei privind persoanele aparținând minorităților naționale“. De remarcat că asistăm as-

tăzi la o adâncire a bunelor relații între România și Ucraina, deoarece sunt promovate legăturile

culturale, de prietenie între cele două țări nu numai la nivel interguvernamental, ci și la cel regional, interuman. La aceasta contribuie, fără îndoială, și prezența comunității ucrainene în România și a celei românești în Ucraina.

În ceea ce privește unele probleme internaționale, „șeful diplomației române a evidențiat sprijinul consecvent al României pentru parcursul european al Ucrainei, inclusiv pentru obținerea unei decizii favorabile privind liberalizarea regimului de vize UE pentru cetățenii ucraineni“.

Unul dintre cele mai importante momente ale programului celor doi miniștri l-a constituit participarea „la ceremonia de dezvelire a bustului poetului ucrainean Taras Șevcenko, în cadrul unui eveniment organizat de Uniunea Ucrainenilor din România“.

Ion ROBCIUC

Dezvelirea bustului lui Taras Șevcenko la Sighetu Marmatei

Întrucât în județul Maramureș trăiesc peste 60% din totalul ucrainenilor din România, pentru conducerea UUR a fost o datorie de onoare să dezvelim, la Sighetu Marmatei, capitala Maramureșului istoric, bustul lui Taras Șevcenko, marele Cobzar al poporului ucrainean, al cărui lipsă a fost remarcată de ministrul afacerilor externe al Ucrainei, dl Pavlo Klimkin, în timpul vizitei de lucru la Sighetu Marmatei.

Astfel, în 2013, în timpul unei vizite oficiale în raionul Verhovyna, președintele Organizației județene Maramureș a UUR, Miroslav Petrețchi, împreună cu actualul subprefect al raionului Verhovyna, Iaroslav Skumatciuk, au convenit realizarea bustului Cobzarului ucrainean Taras Șevcenko, care urma să fie amplasat la Sighetu Marmatei.

În urma unor demersuri susținute pe parcursul a doi ani, presărate cu numeroase momente de impas, unele datorate birocrăției excesive, altele unor resentimente greu de înțeles, autoritățile locale ne-au aprobat amplasarea bustului în parcul din fața bisericii ortodoxe ucrainene din Sighetu Marmatei.

Aici trebuie să subliniem faptul că aprobarea amplasării bustului s-a datorat sprijinului oferit de primarul municipiului Sighetu Marmatei, Horia Scubli, de doamna viceprimar Ildiko Bereș, de prefectul județului Maramureș, Mihai Lupuț, și bunei colaborări dintre UUR și autoritățile locale și județene.

Operă a sculptorului Taras Dovbeniuk, unul dintre cei mai mari sculptori ai Ucrainei, finanțată de către subprefectul raionului Verhovyna, Iaroslav Skumatciuk, cărora le mulțumim și pe această cale, bustul lui Taras Șevcenko a fost dezvelit în ziua de 29 octombrie 2016, pe o ploaie care nu a conținut tot timpul ceremoniei. Unul dintre participanții la eveniment a apreciat că ploaia este un semn divin, Dumnezeu Atotputernicul a dorit să transmită un mesaj pentru cei adunați în centrul municipiului Sighetu Marmatei.

Dezvelirea bustului marelui apostol al neamului ucrainean s-a bucurat de prezența domnilor Lazăr Comănescu, ministrul afacerilor externe al României și dl Pavlo Klimkin, ministrul afacerilor externe al Ucrainei. La eveniment au mai fost prezenți, dl Mychailo Ratușnyi, președintele Consiliului Ucrainean Mondial de Coordonare, dna Jaroslava Harteányi, prim-vicepreședinte al Congresului Mondial al Ucrainenilor și președin-

ta Congresului European al Ucrainenilor, secretarul de stat din cadrul MAE, dl A.V. Micula, guvernatorul regiunii Ivano-Frankivsk, Oleh Honcearuk, Alla Kendzera, secretar general al Asociației „Ucraina-Lumea“, președinții organizațiilor ucrainene din Franța și Croația, membri ai Consiliului UUR, președinții organizațiilor locale ale UUR, invitați din țară și străinătate.

Slujba de sfințire a fost oficiată de un sobor de preoți în frunte cu vicarul bisericii ucrainene, părintele Ioan Pițura, iar ceremonia de dezvelire a fost condusă de președintele Organizației județene Maramureș a UUR, Miroslav Petrețchi, dna consilier din cadrul MECS, Elvira Condrea, și dl avocat Moș Vasile, membru de onoare al UUR.

Pe parcursul ceremoniei, care a durat o oră, ca urmare a timpului scurt avut la dispoziție de Excelențele Sale și a programului stabilit de către echipa de protocol din cadrul MAE, au luat cuvântul președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae Miroslav Petrețchi, ministrul afacerilor externe al României, Excelența Sa Lazăr Comănescu, ministrul afacerilor externe al Ucrainei, Excelența Sa Pavlo Klimkin, prim-vicepreședintele Congresului Mondial al Ucrainenilor, Jaroslava Harteányi, și președintele Consiliului Ucrainean Mondial de Coordonare.

La dezvelirea monumentului lui Mihai Eminescu, în anul 2004, la Montreal, opera sculptorului Vasile Gorduz, au fost unele voci care au afirmat că această statuie seamănă, nici mai mult, nici mai puțin, cu o stafie sau cu Elena Ceaușescu. Turma de ignoranți nu a fost capabilă să

accepte o operă de artă care surprinde ipostaza mistică a geniului eminescian.

Aproape același lucru s-a întâmplat cu bustul lui Taras Șevcenko de la Sighetu Marmatei. Marele creator ucrainean este surprins de sculptorul Taras Dovbeniuk într-o ipostază mai puțin obișnuită, nu la vârsta maturității depline, ci în plină putere creatoare. Cu o carte în mâna dreaptă și cu stânga la tâmplă, Taras Șevcenko se gândește la nedreptățile suferite de poporul său, hotărât să bea cupa amărăciunii împreună cu el, scrutând parcă viitorul. Maiestuos și hieratic în același timp, chipul poetului exprimă o seninătate și o siguranță de sine aproape contaminante. Deloc blazat sau resemnat, Șevcenko privește parcă peste timp, încrezător în destinul poporului ucrainean.

Parcul din fața bisericii ortodoxe ucrainene din Sighetu Marmatei nu a fost ales întâmplător pentru amplasarea bustului lui Taras Șevcenko. De pe soclul său, poetul deplânge soarta națiunii ucrainene și a bisericii noastre strămoșești și parcă vrea să i se adreseze Maicii Domnului: „Tu singură-ai rămas, străină,/ Amară sub amarul cer,/ Sărmano, soarta îți e haină! /Lipsiți de duh și-nspăimântați./ Fugiră frații de furtună....

Taras Șevcenko, spiritul tutelar al ucrainenilor, dar și un ilustru reprezentant al literaturii universale, a fost un spirit vizionar, reformator de limbă și de conștiință, care s-a ridicat întotdeauna deasupra cotidianului sau a elementului efemer. De aceea, bustul de la Sighetu Marmatei se vrea un modest omagiu, adus de ucrainenii de pe aceste meleaguri, Cobzarului care a redeșteptat conștiința națională a unui popor mândru și neînfricat.

Începând cu orele 15:45, în cadrul Școlii de Muzică „George Enescu“, pentru a marca acest important eveniment pentru toată lumea, UUR a organizat un extraordinar concert, cu sprijinul Asociației Ucraina-Lumea și cu participarea ansamblurilor artistice din Kiev-Ucraina, Suceava, Maramureș, sub coordonarea vocii Maidanului, O. Honskyi, concert la care ministrul afacerilor externe al Ucrainei a asistat până la final.

Mă bucur că am reușit să dezvelim, în capitala Maramureșului bustul lui Taras Șevcenko, o operă care ar trebui să ne unească pe toți ucrainenii de pe aceste meleaguri, idealul pentru care ar trebui să trecem peste micile orgolii personale și să vedem doar lumina răspândită de marele bard ucrainean.

(Continuare în pagina a 6-a)

Nicolae Miroslav PETREȚCHI,
președintele UUR

Cuvântul președintelui UUR la dezvelirea bustului

Stimate Doamnele Ministru Lazăr Comănescu, Stimate Doamnele Ministru Pavlo Klimkin, Stimate Doamnele Prefect Mihai Lupuș, Stimate Doamnele Primar Horia Scubli, Stimate Doamnă Jaroslava Harteányi, Stimate Doamnele Mychailo Ratușnyi, Stimate Doamnele Guvernator Oleh Honcearuk, Stimate Doamnă Alla Kendzera, Stimati invitați,

În calitatea mea de președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, vă rog să-mi permiteți, în primul rând, să vă urez tradiționalul „Bun venit!” pe meleagurile Maramureșului la Sighetu Marmăției, capitala acestui ținut de legendă.

În județul Maramureș trăiesc peste 60% din totalul ucrainenilor din România.

Strămoșii noștri au fost prezenți în această zonă din vremuri imemorabile, dacă ne gândim la triburile ulicilor și karpilor, formate dintr-o populație paleoucraineană, atestate încă înainte de secolul X. În mileniul al doilea, în Maramureș s-au stabilit trei valuri de emigrări ucrainene succesive majore: în secolele XIII-XIV primul val de ucraineni, proveniți din Galiția, s-a așezat pe Valea Ruscovei și au întemeiat localitățile Poienile de sub Munte, Repedea și Ruscova, în secolul al XV-lea al doilea val de ucraineni s-a stabilit pe valea Tisei, întemeind localitățile Lunca la Tisa, Bocicoi, Crăciunești, Virișmort sau Tisa de azi, Câmpulung la Tisa și Remeți și ultimul val s-a stabilit pe valea inferioară a râului Vișeu, după anexarea Galiției de către austrieci, în secolul al XVII-lea, unde au întemeiat localitățile Crasna, Bistra și Valea Vișeuului.

Comunitatea ucraineană din Maramureș a avut o viață zbuciumată și a avut parte de toate dramele prin care au trecut locuitorii acestui ținut legendar. Aici, în Sighetu Marmăției, s-a derulat, între anii 1913-1914, unul dintre procesele politice celebre ale Imperiului Austro-Ungar în urma cărui un număr de 94 de ucraineni au fost condamnați la ani grei de temniță pentru vina de a fi trecut la ortodoxism. Alexie Cabaliuc, mentorul acestui grup, a fost condamnat la 4 ani de temniță grea.

Comunitatea ucraineană din România, prin Uniunea Ucrainenilor din România, depune eforturi deosebite pentru păstrarea limbii și a tradițiilor naționale. Concetățenii noștri ucraineni au dovedit cu prisosință că pot fi buni cetățeni români și, în același timp, să militeze pentru propășirea comunității lor. Din păcate, asistăm la atacuri concentrate împotriva Uniunii Ucrainenilor și implicit împotriva ucrainenilor din România ale unor elemente clasate din cadrul propriei noastre etnii, mancurți care servesc interese imperiale oculte străine.

Azi, la Sighetu Marmăției, participăm la un eveniment major din viața ucrainenilor; dezvelirea bustului geniului națiunii ucrainene, Taras Șevcenko, cel numit „Cobzarul”. Taras Șevcenko a văzut lumina zilei la 9 martie 1814, într-o familie de iobagi. El va face pasul spre eternitate în 1861, la vârsta de doar 47 de ani, după o existență cumplită, cu neputință de imaginat: din cei 47 de ani ai dramaticei și zbuciumatei sale vieți, 24 i-a petrecut în șerbie, 10 în deportare, iar 13 sub severă supraveghere polițienească.

A fost întemeietorul literaturii și artei plastice moderne ucrainene; un pictor și un gravor de frapantă originalitate, dublat de un gânditor de anvergură și de un pilduitor militant pentru eliberare socială și națională a poporului ucrainean, pentru înfăptuirea aspirațiilor și idealurilor sacre ale acestuia.

Ivan Franko, un alt scriitor de geniu al Ucrainei, spunea despre Șevcenko: „A fost fecior de țaran, dar a devenit stăpân în împărăția spiritului. A fost iobag, dar a devenit un titan în împărăția culturii umane.

Soarta vitregă l-a urmărit în viață pe cât i-a stat în putință, dar n-a izbutit să-i transforme aurul sufletului în rugină și nici iubirea față de semenii în ură și trufie, iar credința în Dumnezeu, în necredință și pesimism”.

Poetul Ștefan Tcaciuc, primul președinte al UUR, din păcate plecat mult prea devreme dintre noi, notează: „Taras Șevcenko este prorocul ce i-a redat poporului ucrainean identitatea națională și geniul ce a consacrat dreptul limbii ucrainene la eternitate, într-un moment când patria lui, Ucraina, gemea de veacuri sub dominație străină. Pentru poporul ucrainean, Taras Șevcenko întruchipează geneza noii lumi ucrainene și repunerea multimilenarei Ucraine la locul cuvenit pe harta lumii. Taras Șevcenko reprezintă pentru ucraineni ceea ce reprezintă Mihai Eminescu pentru români. În ziua când România va fi ocupată de Taras Șevcenko și Ucraina de Mihai Eminescu, în ziua aceea Cobzarul și Lucașarul vor străbate braț la braț lumea în lung și-n lat și tot la braț vor urca în împărăția celor două limbi materne, ucrainena și româna, iar Ucraina și România vor rămâne cele mai frumoase icoane în memoria umanității”.

Atât ca poet, cât și ca artist și gânditor de inspirație revoluționară, el a luptat din toate puterile împotriva jugului social și național la care era supus poporul său. Chiar dacă nu găsim în opera lui Taras Șevcenko expresis verbis, lozincile revoluționarilor francezi, libertate, egalitate, fraternitate, aceste deziderate transpar din fiecare vers, din fiecare cugetare, din fiecare desen sau pictură.

Forța și veridicitatea versurilor sale sunt frapante, ele vin din însăși profunzimea vieții omului obișnuit. Spiritul patriotic și critic al poemelor sale, în care denunță iobăgia și autocrația, va atrage atenția cercurilor progresiste ale societății rusești, dar și a organelor represive.

La doi ani după eliberarea din iobăgie, Șevcenko a publicat „Cobzarul”, prin care a demonstrat că limba ucraineană, folosită până atunci la transcrierea unor poezii și cântece populare, poate deveni o limbă literară de mare profunzime. Dacă opera literară a lui Șevcenko a făcut obiectul a numeroase volume de exegeză și de critică literară, activitatea lui de artist al penelului este mai puțin cunoscută.

Starea sănătății lui Taras Șevcenko, ruinată de condițiile exilului se va deteriora dramatic după anul 1860, sfârșitul implacabil al marelui artist venind la 10 martie 1861, fiind înmormântat, inițial, în cimitirul Smolenskoie, din Sankt Petersburg. În anul următor, potrivit dorinței sale, rămășițele pământești i-au fost reînchinate în orașul Kaniv.

Taras Șevcenko a lăsat o moștenire artistică uriașă, dar cea mai mare realizare a vieții lui a fost redeșteptarea conștiinței naționale a ucrainenilor și crearea limbii literare ucrainene. Dacă în literatură, prin poeziile sale, Taras Șevcenko și-a adus o contribuție hotărâtoare la formarea limbii literare ucrainene, așa cum am arătat, dezvoltând tema esențială a literaturii ucrainene realiste, tema luptei poporului pentru libertate și pentru egalitate socială, în arta plastică el a rămas un romantic incurabil.

Marele Cobzar a mai realizat în jur de 150 de portrete ale unor personalități importante, dar și ale unor oameni sărmani, abrutizați de condițiile Rusiei țariste.

Au curs și vor curge tone de cerneală, fără putință de a epuiza acest subiect generos, care este opera și viața lui Taras Hryhorovyci Șevcenko, adulat și contestat deopotrivă. Dacă Ucraina îi datorează redeșteptarea națională și limba literară, Taras Șevcenko îi datorează patriei lui eternitatea și nemurirea gloriei sale. Parafrazându-l pe George Călinescu, putem afirma despre genialul Taras Șevcenko: „ape vor seca în albiu, peste locul îngropăciunii sale va răsări pădure sau cetate și câte o stea se va vesteji în depărtări, până când sevele pământului ucrainean se vor ridica în tulpina subțire a altui crin de tărnia parfumurilor sale”.

Apariție editorială

Mihai Tiuliumeanu, *Cazacii din Dobrogea. O istorie uitată*, Editura Militară, București, 2015

În primele luni ale acestui an, am văzut în librării o carte care mi-a atras atenția de la bun început prin titlul ei *Cazacii din Dobrogea. O istorie uitată*, scrisă de Mihai Tiuliumeanu, profesor de istorie, absolvent al Facultății de Istorie a Universității „Al.I. Cuza” din Iași. Interesul pentru această carte mi-a fost confirmat, de altfel, de reprezentanții librăriilor în care am intrat. Am citit-o pe nerăsuflăte, într-o singură noapte, înțelegând, astfel, o istorie care, în contextul actualelor evenimente din estul Ucrainei, trebuie înțeleasă pe deplin atât de conaționali mei, cât și de comunitățile ucrainene și ruse aflate pe teritoriul României și nu numai. Fie că vorbim de revolta lui Mazepa sau de răscoalele lui Stenka Razin și Kondrat Bulavin, de mărturiile lui Anania Kolomiț, cazac zaporojean care, în 1881, atinsese venerabila vârstă de 119 ani, întrecându-l, astfel, pe ultimul ataman al Sicei Zaporojene libere, Petro Kalnyșevskyi, decedat în 1803 la venerabila vârstă de 112 ani, contemporan cu Mazepa, Orlyk, Dănilă Apostol etc., de cureniile zaporojene sau de necrasoviți, urmași ai lui Kondrat Bulavin rămas în viață în urma răscoalei acestuia, cartea reprezintă o lecție vie de istorie pentru istoria dobrogeană, începând cu cea de-a doua jumătate a secolului al XVII-lea și până în prezent. O carte pentru istorii...

Ionuț MUTU

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactori:
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu
Tiparul executat la

Tipografia
„S.C. SMART
ORGANIZATION SRL“
ISSN 1223-5210

Ziua scrisului ucrainean și a limbii ucrainene

La 9 noiembrie, în Ucraina și în lume unde trăiesc importante comunități ucrainene este marcată Ziua scrisului ucrainean și a limbii ucrainene. Conform calendarului creștin ortodox, în aceeași zi este cinstită memoria preacuviosului Nestor cronicarul (continuatorul scrierii slave a lui Constantin-Chiril și Metodi), cel care i-a lăsat poporului ucrainean primul monument scris *Повість временіх літ* (= Povestea vremurilor de demult). De aceea, oamenii de știință ucraineni consideră că Nestor cronicarul este părintele limbii ucrainene scrise.

Sărbătorirea Zilei scrisului ucrainean și a limbii ucrainene a fost inițiată în 1997 de fostul președinte al Ucrainei, Leonid Kucima. Decretul președintelui Kucima privind această zi specială nu a fost întâmplător. El a conferit limbii ucrainene care, de-a lungul atâtor ani a avut mult de

suferit, statutul de limbă de stat care trebuie să fie unică, să se dezvolte și să sporească renumele ucrainenilor în lume. Ea trebuie să fie sfântă și să contribuie la acumularea valorilor culturale și spirituale ale poporului ucrainean.

Din punct de vedere istoric, limba poporului ucrainean includea, în diverse perioade, elemente ale limbii vechi ruse scrise (sec. XIV-XV), vechi ucrainene (ale „limbii vorbite“), slave bisericesti (sec. XVI-XVII). Procesul de formare internă a limbii ucrainene literare este plasat de cercetători în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea - secolul al XIX-lea. Inițiatorul limbii ucrainene literare contemporane este considerat scriitorul Ivan Kotlearevskyi, iar fondatorul ei, poetul Taras Șevcenko.

Ziua scrisului ucrainean și a limbii ucrainene este o zi aparte pentru ucrainenii de pretu-

tindeni, dar și pentru toți cei care cunosc, vorbesc și prețuiesc limba ucraineană. Ea reprezintă o oportunitate de a marca, în Ucraina și în afara granițelor ei, un element fundamental al profilului nostru identitar, precum și de a reflecta asupra istoriei și culturii ucrainene și asupra contribuției

importante a limbii ucrainene la patrimoniul cultural european și universal.

Cu prilejul Zilei scrisului ucrainean și a limbii ucrainene, președintele Ucrainei, Petro Poroșenko, i-a felicitat pe ucraineni. În mesajul de felicitare postat pe Facebook stă scris: „Statul nostru sărbătorește astăzi Ziua scrisului și a limbii ucrainene. Fie ca limba ucraineană, sufletul și inima poporului nostru, să răsunе veșnic!“.

Ion ROBCIUC

Un punct de vedere

Cărțile își au soarta lor

MOTTO: „Lumea n-a rămas analfabetă din cauza rugurilor pe care ardeau cărțile“

De multă vreme am vrut să scriu pe această temă, însă nu găseam un titlu adecvat, dar l-am găsit citind cartea domnului profesor Franz Pieszczoich „Din istoria școlii: «Petru Mușat», Siret“. Am aflat că scriitorul latin Terentianus Maurus afirmă: „Habent sua fata libelli“ (Cărțile își au soarta lor).

Voi aminti despre incendierea bibliotecii din Alexandria, despre faptele multor sclerați, din ordinul cărora au fost arse foarte multe cărți. Trebuie spus că Arhimede a fost ucis de un soldat analfabet, care n-a înțeles ce i s-a spus, adică: „Nu atinge cercurile mele!“.

Ar fi de spus foarte multe, dar eu mă voi referi

la trei aspecte, după cum urmează:

Secvența din filmul „Moromeții“, în care frații vitregi ai lui Niculaie Moromete, i-au îngropat car-

tea în noroi.

În multe localități din România, unii intelectuali la insistențele consoartelor, au dus o sumedenie de cărți foarte bune (unele cu autografe prețioase) la buncărul de gunoi, unde urma să le incendieze. Într-un caz, un amărât a cumpărat cu ultimii bani 10 saci de rafie și a dus cărțile în căsuța lui modestă. Ce părere au cei care nu iubesc cărțile?

Într-o zi, în timp ce mă aflam în autobuz și discutam cu un „baronet“ postrevoluționar despre soarta bibliotecilor, îmi trânteste sec: „La ce ne trebuie bibliotecă? În zilele noastre, odraslele de trei ani folosesc tabletele de mama focului!“.

Așadar, cum să nu avem un sfert de milion de analfabeți? Dar semidocti și sfertodocti, câți or fi în România?

În scurt timp ne paște o nouă alfabetizare?

Pe vremuri, în sătucul meu Mărițeia Mică, exista o minibibliotecă în Școala cu clasele I-IV. Din 2010 școala s-a închis...

Tot pe vremuri, în prăvălia sătească, gestionar Leasek Boiciuc, puteai cumpăra cărți foarte bune. Nu mai există nici prăvălia, iar Leasek a plecat la ceruri. Fie-i țărâna ușoară!

Acum peste tot sunt Mini, Maxi, Super și Hipermarketuri! Lumea nu mai cumpără cărți.

Cercul foarte mult cu mijloacele de transport în comun. Ce observ? Tineretul butonează smartphon-uri, tablete. Nimeni nu deschide o revistă sau un ziar. De ce?

Să ne mai mirăm că ditamai oamenii cu doctorate și masterate nu pot scrie o cerere?

Cum rămâne cu „Carte, cinste cui te-a scris!“

Cercetătorii americani au ajuns la concluzia: „Cei care citesc cărți, trăiesc cu doi ani mai mult decât cei care nu citesc“. Aviz amatorilor!

Kolea KURELIUK

HOLOCAUSTUL ROMÂNESC DIN ANUL 1941

(Pelerinaj memorialistic prin Bucovina de azi pe urmele evreilor deportați în Transnistria)

„Holocaustul din România nu e o poveste, ci o tragedie umană“ – Aurel Vainer, președintele FCER

În zilele de 6 și 7 octombrie a.c., Federația Comunităților Evreiești din România – Cultul Mozaic, în frunte cu liderul său, deputatul Aurel Vainer, și cercetători ai Institutului Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel“ au organizat un pelerinaj memorialistic prin Bucovina pe urmele evreilor deportați în Transnistria de către Antonescu, în anul 1941, pentru diseminarea Proiectului aniversar de împlinire a 75 de ani de la Holocaustul românesc și de sensibilizare a opiniei publice de pretutindeni de ororile petrecute atunci în România, în încercarea odioasă de exterminare a lor, despre care până azi nu se știa mai nimic. Cum adevărul istoric niciodată nu se poate ascunde până la nesfârșit, statul român în frunte cu președintele său, Klaus Johannis, și premierul Dacian Cioloș au recunoscut masacrul evreilor produs de guvernul profascist în România regală a lui Carol al II-lea, ba mai mult, și-au exprimat compasiunea față de victimele minorității evreiești de la noi masacrate prin pogromuri locale și deportare în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, adevăr pe care trebuie să-l cunoască românii și lumea întreagă ca, pe viitor, asemenea crime să nu se mai repete. Era în preajma Zilei naționale de comemorare a victimelor Holocaustului din România – 9 octombrie 1941, când începu calvarul evreilor prin depor-

tările spre Transnistria, încheindu-se după 6 zile, la 15 octombrie.

Pelerinajul memorialistic, la care am fost invitați eu și Hrihorciuc Victor, președintele Organizației Iași a UUR, a început la orele 8:30, în gara CFR din Rădăuți, unde a avut loc prima dezvelire a plăcii comemorative prilejuate de împlinirea a 75 de ani de la deportarea evreilor din Rădăuți, pe care o citesc în limbile română și în ebraică domnii Radu Belu, președintele Comunității Evreilor din Brașov și rabinul Rafael Shafel. Momentul aniversar de 75 de ani de la deportarea evreilor din Bucovina de către Antonescu, în 1941, a fost evocat de deputatul Aurel Vainer, președintele FCER, dezvăluind că în România au avut loc pogromuri la Dorohoi, Iași (cu 15 mii de morți!) și București, iar planul lui Antonescu era premeditat și se baza pe forță, intimidare și cinism, întrucât ordinul prefectului sucevean solicita evreilor să vină cu bagaje și să predea bani, aur și chei de la case cu liste de inventar (în 24 de ore!), deși știau că ei nu se vor întoarce niciodată, ba-i mai amenințau că cine se va opune, va fi executat pe loc. Astfel, 9.169 de evrei, oameni maturi, bătrâni, bolnavi, mame și copii au plecat ca sardellele în trenuri de marfă spre Transnistria murind pe drum, apoi acolo de epidemii, de mizerie cumplită și de foame, căci supraviețuitori nefiind decât foarte puțini. Față de acest genocid românesc săvârșit asupra evreilor de la noi, primarul Rădăuțului și-a exprimat sincere regrete în numele românilor, căci pierderea atâtor vieți nevinovate plutește ca un ecou rușinos pentru noi, îndemnându-ne la conviețuire pașnică cu toți oamenii. În Rădăuți, dintotdeauna oamenii au trăit în armonie, iar templul evreiesc, îngrijit, a rămas un loc tihnit de rugăciune și mângâiere pentru cultul mozaic.

(Continuare în pagina a 11-a)

Ioan CHIDEȘCIUC

Zilele culturii ucrainene la Chilia Veche

Ziua de 8 noiembrie, zi în care creștinii ortodocși prăznuiesc Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, va rămâne, cu siguranță, pentru ceva vreme în memoria locuitorilor comunei Chilia Veche din județul nostru.

Făcând această afirmație, mă gândesc la faptul că în paralel cu hramul bisericii „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Chilia Veche, comunitatea noastră ucraineană a contribuit din plin ca această manifestare să devină una memorabilă.

Astfel, în dimineața zilei de 8 noiembrie, au început să sosească, rând pe rând, membrii organizației noastre județene din localitățile Tulcea, Telița, Pardina, Letea etc. care, împreună cu locuitorii comunei Chilia Veche, au participat la slujba religioasă dedicată celebrării Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril, ceremonial religios oficiat de cinci preoți, în frunte cu preotul paroh al localității. Am remarcat prezența la această slujbă a consilierului președintelui Consiliului Județean Tulcea, Lucian Eduard Simion, precum și a primarului localității, Georgeta Ciupitu, alături de viceprimarul Octavian Minea.

După slujba religioasă, întreaga suflare a participat la o masă oferită de comunitatea locală, gospodinele comunei punând suflet în pregătirea unui meniu diversificat care a fost foarte bine apreciat de participanți, în timpul căreia s-au auzit câteva melodii ucrainene, interpretate de grupul vocal instrumental „Dunai” din Pardina.

Începând cu orele 12:30, ne-am deplasat la Căminul Cultural din localitate, recent reabilitat, unde am discutat despre importanța praznicului religios și despre aportul comunității locale ucrainene la viața social-culturală.

Începând cu ora 14:00, după o alocuțiune rostită de primarul localității, doamna Georgeta Ciupitu, prin care a mulțumit ce-

lor prezenți pentru participare la acțiune, a început programul artistic propriu-zis.

Programul a debutat cu cântece și dansuri nord-dobrogene, prezentat de grupul de copii de la Școala Gimnazială din localitate, coordonator Marioara Jelescu.

Pe lângă dansurile și melodiile interpretate de copii i-am remarcat pe Ionuț Jelescu, Cătălin Salvovschi, Ionuț Gavriluic și Nelu Acsentiev, care au prezentat cu mult aplomb și talent autentic câteva figuri impresionante, figuri de dans ce se re-

gălesc în cunoscutul dans ucrainean „Hopak”.

Felicitări încă o dată doamnei Marioara Jelescu pentru realizările deosebite și este de apreciat efortul depus în ciuda timpului liber limitat.

Programul a continuat cu grupul vocal-instrumental „Dunai” din Pardina, coordonator Dumitru Danilencu, care a interpretat câteva melodii ucrainene în stilul său caracteristic, fiind aplaudat la scenă deschisă de spectatori.

A mai urcat grupul vocal-instrumental „Bila roja” din Letea, coordonator Ion Maxim, în interpretarea căruia am remarcat câteva cântece vechi ucrainene, iar modul în care au fost interpretate a fost foarte bine primit de public.

Programul artistic a fost încheiat de gazda acțiunii noastre, grupul vocal-instrumental din Chilia Veche, coordonator Florea Lisavencu, care a susținut un microrecital de cântece ucrainene tradiționale, la fel de bine primit de public și apreciat cum se cuvine prin aplauze îndelungate.

Acțiunea a continuat cu activități de socializare și cunoaștere reciprocă dublate de un veritabil dialog muzical, în care grupurile vocal-instrumentale mai sus amintite, rând pe rând sau împreună, au interpretat mai multe cântece tradiționale ucrainene care se regăsesc doar în repertoriul ucrainenilor din nordul Dobrogei. Melodii ale căror autenticitate și vechime, dublate de o melodicitate aparte, stârnesc aprecieri laudative unanime.

Consider că această manifestare și-a atins scopul propus prin aceea că participanții la această acțiune au prezentat câteva aspecte din activitatea lor socio-culturală, publicul spectator a fost încântat și a apreciat valoarea cântecelor noastre ucrainene, iar socializarea și comunicarea au constituit un pilon important al acțiunii.

Mulțumesc încă o dată atât organizatorilor, cât și participanților la acțiune pentru efortul depus la reușita deplină a acestui eveniment.

Dumitru CERNENCU,
președintele Organizației județene
Tulcea a UUR

„Cupa Minorității Ucrainene” la fotbal

În ultima vreme se insistă mult pe creșterea numărului de ore de educație fizică la școală. Se pune mare accent pe mișcare mai ales că tineretul școlar și, în general, tinerii de azi sunt sedentari. Copiii nu mai socializează între ei pascând vite mici și mari pe imaș, ci stau cu orele pe internet etc. Nu mai merg în pădure după fragi sau bureți preferând să le cumpere. Așadar, măcar să-i punem în mișcare.

Plecând de la zicerea „Mens sana in corpore sano”, Uniunea Ucrainenilor din România a organizat „Cupa Minorității Ucrainene” la fotbal. Mulțumim UUR!

În județul Suceava, de acest lucru s-a ocupat Organizația județeană Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România prin președintele său, dl prof. Ilie Sauciu.

Locul de desfășurare a fost sala de sport a orașului Milișăuți.

Au participat următoarele echipe: echipa orașului Milișăuți – antrenor Ioan Lupăștean; echipa orașului Rădăuți – antrenor Ioan Lupăștean; echipa orașului Siret – antrenor Vasile Tcaciuc; echipa localității Dărmănești – antrenori Mara Tifiniuc și Marian Ocrainiciuc; echipa localității Ulma – antrenori Nicolae Șutac și Adrian Ilaș; echipa localității Negostina – antrenori Cristian Cozariuc și Iulian Chideșa; echipa locali-

tății Bălcăuți – antrenori Petru Șoiman și Cristian Ciobanu.

Trebuie menționat faptul că a fost vorba de echipe formate din elevi din localitățile respective.

Organizatorii acestei manifestări sportive au fost: Vasile Pascariu (UUR Rădăuți), Brândușa Peslar (UUR Milișăuți), Vichentie Popescu (vicepreședintele UUR Milișăuți).

Arbitrii meciurilor au fost Alexandru Berechea și Ioan Ilie.

Clasamentul primelor trei echipe este următorul: locul I - Milișăuți, locul II - Rădăuți, locul III - Bălcăuți.

Kolea KURELIUK

Încă nu s-a stins ecoul „Zilelor Humorului“, de fapt „Zilelor orașului Gura Humorului“ din inima Bucovinei care, din motive de calamitate naturală, s-au desfășurat anul acesta abia în luna septembrie, iar amintirea lor a rămas vie în memoria participanților, îndeosebi a locuitorilor orașului, a celor din localitățile învecinate dar și a turiștilor prezenți atunci în zonă. Despre modul cum s-au desfășurat acestea, cititorii noștri au avut posibilitatea să afle din numărul precedent al acestei reviste. Ce nu au putut însă afla din lipsă de spațiu tipografic au fost amănunte despre meșterii populari care au expus produsele lor sau despre artiștii, cântăreții și alte categorii de participanți.

În cadrul „Zilelor Humorului“, un loc aparte l-a avut Târgul Meșteșugarilor ajuns la a XI-a ediție. Expozanții Târgului erau în marea lor majoritate membrii Asociației Meșterilor Populari din Bucovina care identifică, sprijină și promovează meșteșugari autentici din zonă, ajutând totodată să fie stabilite și legături cu meșteșugari din întreaga lume. Meșteșugurile caracteristice Bucovinei sunt: cioplirea lemnului, olăritul, țesutul și brodatul, confecționarea costumelor populare, împletirea nuielilor de răchită, încondeierea ouălor, confecționarea măștilor și altele. Faima meșteșugarilor și a produselor executate de aceștia a depășit hotarele țării, acestea fiind apreciate în întreaga lume.

Subsemnatul, fiind un vizitator constant al fiecărei ediții a Târgului Meșteșugarilor, am remarcat și anul acesta prezența la Târg a unui meșter olar ale cărui produse din ceramică neagră sau smălțuită atrăgeau atenția multor vizitatori. Curiozitatea de reporter m-a determinat să intru în vorbă cu dânsul și să-i solicit câteva date personale și amănunte în legătură cu meșteșugul olăritului. Astfel, am aflat unele date dintre care o parte - cele mai importante - consider că merită a fi cunoscute. Dânsul se numește Dumitru Pașcaniuc și este din comuna Marginea, județul Suceava. Deși este trecut de 50 de ani, mi-a spus că încă de la vârsta de 14 ani a fost atras de meșteșugul olăritului. În familia lor acest meșteșug, fiind o tradiție, a fost transmis din generație în generație. Din novice, odată cu trecerea anilor a devenit un meșter priceput, fiind prezent cu produsele sale la târguri și expoziții în multe orașe din țară: Iași, Sibiu, Vaslui, Suceava, Piatra Neamț, Botoșani, Dorohoi și altele. La Gura Humorului, participă la fiecare

Două portrete contemporane

ediție atât la „Zilele orașului“, cât și la tradiționalul Târg de Paști. De la fiecare participare s-a ales cu diplome și premii ca de exemplu: Marele Premiu la Târgul Olarilor „Ochi de Păun“ și Marele Premiu „Constantin Colibaba“ la Rădăuți.

În activitatea sa este sprijinit și încurajat de către soția sa, Mărioara. Cu toate că are multe satisfacții profesionale, este mâhnit că, deși are trei copii - doi băieți și o fată - niciunul dintre ei nu este atras de acest meșteșug deși, până la dânsul, tradiția olăritului a fost transmisă din tată-n fiu. S-a resemnat cu gândul că tineretul din ziua de azi este atras de alte preocupări. Domnul Pașcaniuc recunoaște că pentru dânsul olăritul este o pasiune, un fel de hobby, dar că, în același timp, constituie și o sursă de venit. Acasă la Marginea are un atelier care este vizitat des de turiști autohtoni sau străini. Este și el membru al Asociației Meșterilor Populari din Bucovina al cărei președinte este domnul Florin Cramariuc despre care s-a mai scris în paginile „Curierului ucrainean“ în anii trecuți.

După ce i-am făcut și câteva fotografii, mulțumindu-i pentru amabilitatea cu care mi-a răspuns la întrebări, m-am despărțit de dânsul dorindu-i succes în activitatea viitoare, dar și îndeplinirea dorinței de a avea, totuși, un succes în continuarea acestui frumos meșteșug care este olăritul.

„Zilele Humorului“ au fost bogate și în alte manifestări și acțiuni la care au luat parte și mulți alți participanți. Dintre aceștia merită atenție încă o persoană și anume domnul Ioan Polinciuc din Gura Humorului. Prezența sa nu putea trece neobservată, căci era ceva mai deosebită. Într-adevăr, dânsul, îmbrăcat într-un costum asemănător cu cel al cowboy-ilor americani se plimba pe un cal negru atrăgând atenția tuturor celor aflați în preajmă. Aceași curiozitate de jurnalist m-a determinat să-l abordez pentru a-l cunoaște mai bine și nu am regretat acest fapt, deoarece am aflat lucruri interesante care, și ele, merită a fi prezentate cititorilor noștri.

Domnul Ioan Polinciuc îmi este concitadin. Este un bărbat de vârstă mijlocie cu o față expresivă și plăcută, comunicativ în discuție. Are o familie numeroasă - patru băieți, două fete și cinci nepoți. Are mâini care dovedesc faptul că este obișnuit cu munca și într-adevăr, așa cu mi-a relatat, niciodată nu s-a ferit să muncească. În viața a făcut de toate și, fiind priceput, a practicat meserii diferite. Tot ce făcea îi reușea având - așa cum se spune în popor - „mâini de aur“. Și-a încercat norocul în viață atât aici în țară, cât și în alte țări ale Europei (Serbia, Italia, Grecia, Austria) dar, până la urmă, s-a întors în România căci „fie pâinea cât de rea, tot mai bună-i-n țara ta“. În prezent, câteva probleme de sănătate nu-i mai permit

să facă unele lucruri și să presteze anumite munci pe care le făcea în anii tinereții, așa că-și dedică timpul mai mult celor două pasiuni - cultivării florilor și, fiind iubitor de animale, îngrijirii calului său Codruț, asta cu atât mai mult, cu cât în prezent dl Polinciuc este și instructor de echitație ocupându-se de plimbări de agrement ecvestre. Este o preocupare mai deosebită deoarece, într-adevăr, mai ales în sezonul cald, din primăvară până-n toamnă, îndeosebi de sărbători, în weekend-uri, la zilele orașului nu duce lipsă de amatori dornici de a învăța secretele echitației sau de a face plimbări ecvestre. Preponderent, aceștia sunt copiii (însoțiți de părinți), tinerii - îndeosebi domnișoare(!) - dar și persoanele adulte care la sfârșit țin neapărat să se fotografieze pe cal sau și

alături de instructor, ceea ce îl face să fie tare mândru. Am avut ocazia să văd o parte din colecția sa de fotografii cu toți acești amatori și recunosc că erau foarte mulți.

Aș mai putea spune încă multe despre aceste două persoane, dar și despre altele de la acest târg, însă spațiul publicistic nu-mi permite. Sper însă să mai am posibilitatea de a face astfel de relatări și în alte ocazii, iar până atunci recomand celor dornici de a face cunoștință cu măiestria persoanelor amintite mai sus să-i caute în localitățile Marginea și Gura Humorului, fiind convins că nu vor regreta.

Am scris toare acestea respectând astfel promisiunile făcute domnilor D. Pașcaniuc și I. Polinciuc cărora, încă o dată, le mulțumesc pentru bunăvoința de a-mi fi acordat o mică parte din timpul lor disponibil pentru miniinterviurile din prezentul articol.

Iarema ONEȘCIUC

Aradul, spațiu al diversității etnice

Joi, 3 noiembrie 2016, elevi și profesori din patru școli: Școala Gimnazială „Aurel Vlaicu” Arad, Școala Gimnazială „Iosif Moldovan” Arad, Școala Gimnazială Tîrnova și Liceul „Jozef Gregor Tajovsky” Nădlac au participat la activitatea de încheiere a proiectului „Aradul, spațiu al diversității etnice”, proiect finanțat de CMCA în parteneriat cu Asociația City Guide. Proiectul a vizat promovarea diversității culturale și a dialogului intercultural.

Au fost prezentate date relevante despre etniile din Arad: numărul populației din etnia respectivă, limba vorbită, o imagine reprezentativă (fotografie cu membri ai comunității); personalități ale etniei; o curiozitate despre etnie.

Au fost realizate „Pagini de suflet” cu cele mai frumoase creații literare (poezii, povești), aparținând diferitelor grupuri etnice. Pereții sălii de conferințe au prins viață, fiind afișate „Cuvinte

calde pentru zile reci”. Fiecare etnie și-a ales cinci cuvinte pe care le-a scris în limba maternă, utilizând tehnici diferite. Am regăsit printre acestea: Bună ziua!, respect, iubire, mama, patrie, po-veste, bucurie, înger.

A fost realizată o expoziție „Culorile diferite alcătuiesc lumea” pentru sporirea cunoașterii reciproce, toleranței și respectului față de tradițiile și valorile culturale ale etniilor din comunitate. Astfel s-au regăsit obiecte artizanale, cusături și

date sărbătorile religioase și istorice ale acestora.

Momentele artistice au fost prezentate cu talent și dăruire de către elevi. Copiii, îmbrăcați în frumoase costume populare, au prezentat obiceiuri specifice culturii pe care au reprezentat-o.

Au răsunat cântece în limba chineză, germană, maghiară, ucraineană, slovacă și română, însoțite de acompaniament instrumental.

Activitatea a fost un succes, iar elevii și profesorii școlilor implicate în proiect au demonstrat încă o dată că Aradul este un spațiu al diversității etnice în care oamenii știu și pot să trăiască împreună.

*prof. Anna HANȚIG,
Tîrnova-Arad*

După o lungă perioadă, când în comuna noastră veneau artiști de prim rang precum Sofia Vicoveanca, Maria Bararu, Benone Sinulescu și mulți, mulți alții care, prin strălucirea și profunzimea interpretării, precum și prin frumusețea chipurilor lor ne încântau, iată că și la Brodina s-a produs un eveniment cultural - „Conviețuirii”. Toată lumea a așteptat nerăbdătoare fremătând, ca pe un eveniment excepțional, aducându-și aminte, cu nostalgie, de vremuri trecute. De mult n-a mai fost bătrâna sală a Căminului Cultural atât de plină. Inițiatorul „Conviețuirilor” a fost dl profesor Kolea Kureliuk din Dărmănești căruia i s-au adus calde mulțumiri, chiar dacă acesta a lipsit de la eveniment. Și cât de mult era așteptat! S-au făcut pregătiri speciale pentru a-l primi și cinsti pentru efortul și inițiativa domniei sale. Pentru că sunt tot din Dărmănești, mulți m-au întrebat despre activul Kolea. Grupurile de etnie s-au strâns în curtea Primăriei unde au primit urări de bun venit din partea conducerii comunei prin tânărul primar Rusu Codrin. Apoi au pornit cu pancarte către Căminul Cultural, unde au fost primite cu mare căldură de către organizatorii acestui eveniment. Prezenți la festivalul etniilor au fost: dl inspector Sauciu Ilie, Vasile Mehno, Mihai Mihăescu, Mirela Adomnichi, Gheorghiu Maria, Constantin Niculae Narcis, Hapenciuc Clara și alții. Spectacolul a fost deschis de orchestra „Cetinița” din Brodina. Apoi au urmat formațiile din Bălcăuți, Câmpulung Moldovenesc, Milișăuți, Gulia, Moldovița, Falcău, Paltin, Brodina-centru, Brodina de Sus.

Dacă sloganul acestei ediții a fost „Magia există” atunci magicianul suprem a fost dl prof. Șoiman Petru - îndrumător în pregătirea dansurilor, care ne-au stârnit ecouri, gânduri, trăiri, înălțări pe piscuri, dincolo de nori, provocând emoții până la lacrimi. Dansurile prezentate atât în trecut, cât și în prezent se vor ține după noi, ne vor urmări multă vreme. Solista Daniela Prichici din

Brodina în sărbătoare

Milișăuți a interpretat un frumos cântec în limba ucraineană „Ружа буковинська” și alte cântece în limba română. Au urmat pe scenă rromii din Gulia sub genericul „Florile Guliei” cu dansurile țigănești și cu două recitări de poezii compuse de dl profesor Constantin Niculae Narcis. Poeziile au fost recitate cu foarte mare acuratețe și intonație. Din ele s-a desprins dorința rromilor de egalitate cu toți copiii. Un moment emoționant a fost apariția pe scenă a dnei prof. Felicia Oblezniuc din Moldovița cu o dăruire totală, sinceră, spontană, firească. A fost ca o văpaie pe scenă în toate cele, de la prezența fizică și îmbrăcămintea (straie huțule) la cea muzicală. A început recitalul cu un cântec religios, a continuat cu cântece din folclorul huțul, apoi cântece în limba română. Dna Oblezniuc, în cuvântul său, a mulțumit lui Dumnezeu pentru că i-a dăruit aproape totul: de la măiestria artistică până la frumusețea chipului. În timp ce artista populară interpreta cântece vesele, micii artiști dansau în fața scenei. În horă s-a prins și curajoasa fetiță de 4 ani, Adriana Apetrei, și dansa neobosită prevestind talent în viitor. Pentru perfecțiunea și frumusețea interpretării cântecelor publicul a aplaudat cu generozitate, iar durata aplauzelor și căldura lor, un dar neprevăzut, îți dă o plăcere aparte și cine este acela care să nu se bucure de un dar mai mult decât ceva cuvenit?! Costumațiile îmbrăcate de fiecare etnie au fost o dovadă a bunului gust și a respectului pentru privirea spectatorului. În continuarea programului, micii artiști din

Falcău au prezentat o suită de dansuri pregătite de inv. Nistor Mihaela, iar solistele Hasna Adriana și Popescu Teodora cu vocile lor puternice, au fost răsplătite și ele cu aplauze îndelungate. Huțulii autentici, prin costumația huțulă, prin cântecele ucrainene interpretate de grupul vocal „Polonyka” din Paltin au stârnit admirația auditoriului. Artiștii sunt oameni în vârstă, dar ei sunt prezenți peste tot unde sunt invitați. Pe fețele lor se citește bucuria de reușită și dorința de revedere la viitorul festival. Ansamblul de la Brodina de Sus pregătit de Mihaela Hloșciuc s-a prezentat cu dansul popular „Huțulca” executat într-un ritm alert și un stil modern. Programul a continuat cu dansuri moderne pregătite de inv. Hudema Daniela și prof. de limba ucraineană Coniac Viorica. A urmat din nou, orchestra „Cetinița” din Brodina. Pe scenă cânta orchestra, iar în sală lumea veselă, fericită, dansa fie în horă, fie perechi.

De multe ori muzica face adevărate minuni. Îi transformă incredibil pe oameni. Nu se știe pentru cât timp, dar atunci, pe loc, în mod sigur. Se vede aceasta după lumina și strălucirea de pe chipurile lor. E uimitor cum cântecele, dansurile, recitățile pot ține cu sufletul la gură și amuți o sală plină ochi cu oameni. E un sentiment îmbătător să vezi pe viu ceea ce ai văzut la televizor („Kozaciok” la „Românii au talent”). „Conviețuirii” din Brodina a fost o reușită, a fost un timp scos din curgerea lui obișnuită, prea adesea monotona. Cei ce au participat la spectacol au exprimat dorința de a organiza astfel de evenimente culturale mai des pentru că te cureți la suflet, te luminezi la chip, prinzi curaj și nădejde pentru fiecare zi pe care ți-o dă în dar Dumnezeu. Simți dragoste, milă, iubire, bucurie că trăiești, că ești viu. Ai cale și mângâiere. Iar toate acestea ne vor ajuta să rămânem împreună și să ne bucurăm unii de alții.

Artemizia GHEORGHI

HOLOCAUSTUL ROMÂNESC DIN ANUL 1941

(Urmare din pagina a 7-a)

După rugăciunea cantorului-prim Iosif Fader și a rabinului Rafael Shafel pelerinii sunt invitați la marele Templu evreiesc din Rădăuți, deși evrei rădăuțeni au mai rămas doar câțiva. Acolo s-a dezvelit o placă comemorativă asemănătoare, apoi, în interior, s-a continuat ceremonialul religios dedicat marii aniversări de pomenire a jertfelor umane nevinovate, căzute pradă visurilor criminale ale Reichului german și ale generalului Antonescu. Aici a luat cuvântul supraviețuitorul deportării în Transnistria, Liviu Beliş, originar din Herța, președintele Asociației supraviețuitorilor din Transnistria, care a condamnat sprijinul românesc acordat închipuiților arieni ai lui Hitler comițând crime în masă fără lagăre de exterminare din Polonia într-o așa-zisă așteptare a morții, ce se instalase din cauza mizeriei și a foametei generalizate, cu epidemii nemiloase, căci paraziții mâncau oamenii de vii, iar tinerii nemaiputând răbda foamea fugeau să fure mâncare, însă cei prinși erau împușcați. E mare păcat că în cel de-al Doilea Război Mondial evreii au fost poporul-țintă propus exterminării odioase. Păcat că azi se petrec orori asemănătoare cu alte popoare-țintă, ce plătesc cu vieți nevinovate pentru interesele expansioniste ale marilor puteri, ceea ce demonstrează, că numai dezvăluind adevărul putem opri masacrele oamenilor nevinovați, iubindu-ne părinții, țara și neamul, cum ne îndeamnă porunca a cincea, fapt confirmat de dl Aurel Vainer, care a și precizat alături de antevorbitorul său că tocmai din acest sentiment al datoriei paterne și umane Comunitatea Evreilor din România dezvăluie lumii adevărul, ca orori-le trăite să nu se mai repete. În continuare, istoricul evreu Carol Iancu din Montpellier (Franța), care pregătește o istorie a Holocaustului din România, a arătat că Rădăuțiul avea o mare comunitate de evrei cu 8 sinagogi (în 1930) și o școală ebraică cu câte 200 de absolvenți, dovadă că între evreii bucovineni erau o mulțime de oameni culti, ceea ce azi pentru cei 6000 de evrei din România rămâne doar o amintire frumoasă, dar și extrem de tristă, căci în anul 1943 existau aici 23 de sinagogi, distruse în totalitate de inițiatorii Holocaustului în lipsa comunității deportate. În același ton și-a exprimat compasiunea vicarul patriarhal al BOR, Preasfințitul Ieronim Sinaitul, prezent la memorial, care a mulțumit Domnului că ne-a lăsat prin evrei tezaurul credinței creștine – Ierusalimul cel Sfânt și toate celelalte locuri sfinte ale Israelului, Iordanului, Sinaiului de la Moise până la Isus Hristos, datorită cărora noi, creștinii, împărtășim învățătura hristică a iubirii universale. Holocaustul evreilor e o mărturie zguduitoare a timpurilor nefaste ale extremismului soldat cu milioane de victime, la care, din păcate, s-a aliat și Antonescu în România. Dumnezeu să binecuvânteze toate popoarele și să ne ajute să nu se mai producă asemenea fapte, căci nimeni n-are dreptul să ia viața dată de Dumnezeu, a conchis marele prelat. La final, s-a propus un moment de tăcere pentru victimele Holocaustului, iar președintelui Comunității Evreilor rădăuțeni, i s-a înmănat de către liderul sucevean, dl Robert Shor, Diploma de Onoare pentru devotament față de cauza evreilor. Surpriza cea mare s-a produs înainte de ieșire, când un grup de elevi de la Școala Generală nr. 5 a oferit împreună cu profesorul lor, la fluierașe, o melodie populară și solo o compoziție clasică a muzicii divine evreiești, iar pe holul templului și-ntr-o cameră alăturată s-a putut viziona o mică expoziție cu mărturii despre victimele deportării în Transnistria.

Cu suflete răvășite de amintiri apăsătoare ale decadei negre din mijlocul lui octombrie 1941, am plecat cu toții la drum spre Vatra Dornei poposind întâi în frumoasa localitate a Bucovinei, Fundu Moldovei, admirată de marele sociolog și folclorist Dimitrie Gusti pentru „creația materială

și spirituală” a locuitorilor săi. Aici am descoperit în fața Școlii Generale din Colacu bustul vestitului primar român de la Cernăuți Traian Popovici, din familia marilor preoți din Udești Sucevei, care a salvat de la deportare 20.000 de evrei, fapt pentru care memoria sa e cinstită în sanctuarul comemorativ Yad Vashem din Ierusalim, iar la Colacu, locul morții sale, s-a ridicat un bust în memoria sa, unde acum pelerinii Holocaustului au depus coroane de flori în semn de prețuire a marelui apărător de vieți omenești. Apoi la Vatra Dornei - gara CFR, în prezența primarului s-a dezvelit placa comemorativă chiar în fața călătorilor, ce coborau și urcau în tren, drept mărturie din partea Institutului Național de Studiere a Holocaustului despre genocidul românesc petrecut în Transnistria la ordinul lui Antonescu. Sunt citite în două limbi – română și ebraică, informațiile privind deportarea a 2650 de evrei spre pierzanie, se invită auditoriul pentru un moment de reculegere și se susține în ebraică rugăciunea de pomenire a victimelor Holocaustului. Evenimentul sinistru a fost evocat de președintele Comunității Evreiești, dl Aurel Vainer și directorul

Institutului Național „Elie Wiesel“, Alexandru Florian. Deputatul Aurel Vainer prezintă calvarul inimaginabil al evreilor ridicați cu familii întregi spre locul de osândă, deși lăsa liste de inventar și chei ale caselor, după sfatul administrației locale, care colabora cu zel cu cei de sus la comiterea atrocităților ce se petreceau în lanț pe parcursul drumului și la destinație din cauza condițiilor inumane de exterminare cu premeditare. Aceasta nu e o poveste, ci o tragedie umană. Tocmai aceste fapte demonstrează studiile Institutului Național de Studiere a Holocaustului românesc și istoricii noștri pe bază de dovezi concrete. De față, dl Alexandru Florian a confirmat că există documente scrise, fotografii, mărturii ale supraviețuitorilor, studii și fapte cunoscute care incriminează vino-

vații, ceea ce a dus la recunoașterea adevărului istoric de către statul român. Acum prin proiectul Institutului nostru, prin aceste plăcuțe comemorative și pelerinaj prin gări și sinagogi, ce vor deveni trasee turistice, prin expoziții, conferințe și filme – mijloace mass-media vom informa și sensibiliza opinia publică să nu se mai întâmple atari dezastre. Conform opiniei primarului local, Holocaustul românesc a creat o rană, ce sângerează, despre care, în sinagoga din Vatra Dornei, Preasfințitul Ieronim Sinaitul a spus că trebuie să ne rugăm la Dumnezeu să binecuvânteze omenirea ferind-o de dezastre, iar pentru adormiți să ne

rugăm să pomenească și să mântuiască sufletele lor, ceea ce s-a și întâmplat prin rugăciunea dlor Iosif Fader și rabinul Rafael Shafel în sinagoga imensă a orașului turistic, unde n-a mai răsunat de mult nici o rugă.

Spre seară, în gările din Câmpulung-Moldovenesc și Gura Humorului ne-au așteptat domnii primari Mihăiță Negură și Ioan Ursaciuc, iar în prezența lor s-au dezvelit plăcile comemorative (cu 2000-3000 deportați) spre știința călătorilor, localnicilor și turiștilor de pretutindeni. Se citesc public textele în două limbi și tot domnii Iosif Fader și rabinul Rafael Shafel rostesc rugăciunile convenite de pomenirea și mântuirea victimelor nevinovate ale Holocaustului, iar ceremonialul religios se prelungește în tristele sinagogi locale. La sinagoga din Câmpulung rostesc adevărul acuzator dnii A.Vainer, președintele, Liviu Beliş, Tanner Izio - supraviețuitori și eu din partea UUR și a președintelui Nicolae Petrețchi, mi-am exprimat compasiunea pentru jertfele Holocaustului antonescian și pentru milioane de jertfe nevinovate ale Holodomorului ucrainean din anii 1932-1933, precum și pentru jertfele de azi în războaiele din estul Ucrainei, Siria și nu numai, unde popoare nevinovate au devenit victime ale expansionismului modern. Am conchis ca Dumnezeu să ne binecuvânteze în numele păcii și iubirii universale. În urma acestor intervenții a fost premiată cu medalia de onoare octogenara româncă Ervina Negru pentru voluntariatul său în îngrijirea sinagogii din Câmpulung din 1948 și până azi în numele iubirii frățești față de evrei, cum a zis ea. Finalul poveștelor creștine a aparținut Preasfinției Sale Ieronim Sinaitul, episcop vicar al Patriarhiei BOR, care a îndemnat să restaurăm sinagogile ca să le repunem în circuitul turistic al Bucovinei și toți cu pietate să plecăm frunțile în fața victimelor pogromurilor și deportărilor din România și să ne rugăm pentru veșnica lor pomenire.

A doua zi a pelerinajului memorialistic a continuat cu o excursie la Siret pentru vizitarea Templului și a cimitirului evreiesc medieval, unde se păstrează morminte din 1560. La sinagogă se tine ceremonia religioasă, se dezvelește placa comemorativă (2000 evrei deportați la 14 oct.1941) în fața unui delegat al primăriei și se explică adevărul despre Holocaustul românesc provocat de regimul Antonescu cu 91.948 de evrei deportați în Transnistria și exterminați prin executare, epidemii, înfometare, mizerie etc., cum atestă sursele Institutului Național de Studiere a Holocaustului românesc.

Încheierea manifestărilor dedicate Holocaustului din România are loc la Suceava, în gara Burdujeni, unde la dezvelirea plăcii comemorative participă liderii FCER în frunte cu președintele său, Aurel Vainer, Preasfinția Sa episcop vicar al Patriarhiei Române, Ioachim Sinaitul, Înaltpreasfinția Sa Pimen, arhiepiscopul Sucevei și Rădăuțiului, reprezentantul Ambasadei Israelului în România, secretarul Ambasadei Rusiei la București, prefectul Constantin Harasim, primarul Ion Lungu etc. Placa dezvelită în fața înalților oaspeți atestă că din Suceava (9 - 11 oct. 1941) s-au deportat 5942 de evrei exterminați în Transnistria premeditat, în condiții subumane, fapt evidențiat și de placa Sinagogii Gah din Suceava, restaurată și reînălțată în cinstea memorialului, unde a avut loc ceremonialul religios. Aici s-a vizitat expoziția cu documentele și fotografiile ale Holocaustului din Bucovina, iar la Muzeul de Istorie a Bucovinei a fost prezentată o altă expoziție de diseminare a Holocaustului românesc, despre ororile căruia, după 75 de ani de tănuire, a vorbit dir. Institutului „Elie Wiesel“, Alexandru Florian, calificându-le drept cele mai sângeroase din istoria României, iar înalții oaspeți la ceremonial și-au exprimat compasiunea față de jertfele poporului evreu.

Pelerinajul memorialistic de diseminare a Holocaustului în Bucovina, s-a încheiat în Sinagoga Gah din Suceava cu rugăciuni de pomenire - vineri și sâmbătă, în numele păcii și iubirii.

Mychailo Hrușevskyi, un mare patriot ucrainean

Uniunea Ucrainenilor din România în colaborare cu Ambasada Ucrainei în România au organizat, la 21 octombrie 2016, în Sala Dalles din București, o masă rotundă cu prilejul aniversării a 150 de ani de la nașterea lui Mychailo Hrușevskyi, un mare istoric ucrainean și primul președinte al Republicii Populare Ucrainene în perioada 1917-1920.

Manifestarea a fost organizată de Organizația municipală București a UUR, a cărei președintă este doamna Iaroslava Colotelo, iar moderatorul mesei rotunde a fost domnul Teofil Rendiuk, doctor în istorie, însărcinat cu afaceri a.i. al Ucrainei în România.

Din prezidiu au făcut parte domnul Ion Robciuc, redactor-șef al revistei „Curierul ucrainean” și trei profesori de la Facultatea de Istorie a Universității București.

Domnul Teofil Rendiuk a urat „bun venit!” publicului prezent în sală, care număra peste 50 de persoane.

Domnia Sa a arătat că Mychailo Hrușevskyi este unul dintre cei mai mari istorici ai Ucrainei din secolul XX, asemănându-l cu marele istoric român Nicolae Iorga, care a trăit și și-a scris operele istorice tot în prima perioadă a secolului XX.

Mychailo Hrușevskyi a fost, totodată, scriitor, publicist și a jucat un important rol în viața social-politică a Ucrainei, luptând pentru independența și libertatea ei alături de alți mari revoluționari ca Symon Petliura, Volodymyr Vynnychenko ș.a.

În cuvântul său domnul Ion Robciuc a arătat că Mychailo Hrușevskyi a fost nu numai un mare istoric, arheolog, sociolog, scriitor, ci și un pasionat al problemelor de limba ucraineană.

S-ar putea, a spus dl Robciuc, ca unii să nu cunoască faptul că în 1913 Mychailo Hrușevskyi a publicat o cântăciță „Despre limba ucraineană și școala ucraineană” (republicată în 1991). Lucrarea a fost scrisă cu peste 100 de ani în urmă, când țarismul rus împreună cu Patriarhia Moscovei asupreau marea limbă ucraineană. „Unii oameni, dușmani ai ucrainismului - scrie Hrușevskyi - îndrugă prostii cum că limba ucraineană nu există, că ea este o invenție a separatiștilor pentru a separa Ucraina de Rusia”. Alți șoviniști - continuă

Hrușevskyi, - susțin că limba ucraineană este una țărănească și cu ea nu ajungi departe. Ea este un dialect al limbii ruse, comune pentru ruși și ucraineni.

Renumitul istoric și om de știință le răspunde astfel la aceste vorbe provocatoare și lipsite de conținut: limba ucraineană este o limbă la fel de veche ca și limba rusă și are dreptul la existență. Ea ocupă locul ce i se cuvine între limbile slave.

O altă idee importantă de care se ocupă Hrușevskyi în cartea sa este școala ucraineană, deoarece un popor care nu are școală proprie nu poate

fi altceva decât un fiu vitreg al unor popoare străine.

Problemele abordate de Hrușevskyi sunt și astăzi de mare actualitate.

Domnul Teofil Rendiuk, cât și domnul Ion Robciuc au vorbit atât în limba ucraineană, cât și în limba română, având în vedere că în sală erau atât etnici ucraineni, cât și români.

Domnul Teofil Rendiuk a dat cuvântul și celor trei profesori de la Facultatea de Istorie a Universității București care au mulțumit pentru invitația de a participa la masă rotundă și au vorbit cu profesionalism despre figura și meritele marelui istoric și om politic ucrainean.

Ei au evidențiat faptul că legăturile de bună vecinătate au fost strânse încă din trecutul istoric al celor două țări, la care în prezent contribuie etnicii ucraineni prin Uniunea Ucrainenilor din România și etnicii români trăitori de veacuri pe pământurile Ucrainei.

De asemenea, ei au arătat activitatea desfășurată de Mychailo Hrușevskyi în cadrul Societății Științifice „Taras Șevcenko” în Ucraina de Vest, care a fost susținută și sprijinită de un alt mare scriitor și patriot ucrainean Ivan Franko.

Luând cuvântul, Mihai Pocorschi a arătat că după înfrângerea Armatei ucrainene și destrămarea guvernului atât Mychailo Hrușevskyi, cât și ceilalți membri ai guvernului, condus de Symon Petliura, au emigrat la Praga, Paris și în alte țări.

În perioada 1924-1928, puterea sovietică în Republica Sovietică Socialistă Ucraineană a promovat o politică de „ucrainizare”, fapt care i-a determinat pe o parte din foști conducători ai RPU, printre care și istoricul Mychailo Hrușevskyi, să se întoarcă în Ucraina cu speranța că Ucraina, deși sovietică, va fi cu adevărat „ucraineană”.

Ca istoric, Mychailo Hrușevskyi a fost numit șeful Secției de istorie a Academiei Ucrainene de Științe.

Din păcate, toți acești patrioți ucraineni care au luptat pentru independența RPU au fost arestați, judecați și condamnați.

Mychailo Hrușevskyi a fost arestat și condamnat în anul 1931 și exilat în Rusia, la Moscova. Din motive medicale i s-a permis să trăiască în Caucaz, alături de familia sa.

Din cauza suferințelor și umilirilor îndurate începând din anul 1914 și a luptei pe care a dus-o, împreună cu colegii săi Symon Petliura, Volodymyr Vynnychenko, în perioada 1919-1920, pentru independența Ucrainei, boala s-a agravat, fapt care a contribuit la decesul său, survenit la 24 noiembrie 1934, la Kislovodsk, la vârsta de 68 de ani.

Manifestarea dedicată lui Mychailo Hrușevskyi a fost urmată de un spectacol prezentat de ansamblul de dans ucrainean „Kozaciok” din Bălcăuți (Suceava) și s-a încheiat cu un cocktail.

Consider că organizarea și desfășurarea acestei manifestări omagiale, legate de marele istoric și revoluționar Mychailo Hrușevskyi care a luptat pentru independența Ucrainei în calitate de președinte, a fost o reușită, fiind apreciată de cei peste 50 de participanți prezenți în sală.

Merită pe această cale să aducem mulțumirile noastre pentru organizarea și desfășurarea activității în condiții excelente doamnei Iaroslava Colotelo și domnului Teofil Rendiuk, care a coordonat desfășurarea acestei reușite manifestații.

Mihai POCORSCHI

Manifestările de Ziua Armatei Române la Satu Mare

La manifestările organizate în Satu Mare cu prilejul Zilei Armatei Române, alături de președintele României, Klaus Iohannis, au participat vicepremierul Vasile Dâncu, ministrul Apărării, Mihnea Motoc, și generalul Nicolae Ciucă, șeful Statului Major General. Înălții oaspeți au poposit în Satu Mare două zile. În seara zilei de 24 octombrie, a avut loc simpozionul cu tema „Armata, instituția fundamentală a statului. Sursa de încredere și mândrie națională” ce s-a desfășurat la Teatrul de Nord. Dezbaterile au fost deschise de prorectorul Universității „Babeș Bolyai”, Ioan Bolovan, care a prezentat în câteva cuvinte armata română, după care a luat cuvântul ministrul apărării, Mihnea Motoc.

La Carei, lângă Monumentul Ostașului Român (o construcție masivă, făcută în regimul trecut de către sculptorul Vida Gheza) a avut loc o mare manifestare, la care a luat parte și populația de etnie ucraineană. Aici s-a luat hotărârea ca, în mod simbolic, să se depună o singură coroană și aceasta să fie din partea președintelui României. Cu acest prilej, în Parcul Dendrologic Carei s-a organizat expoziția cu tehnică de luptă militară, cei mai bucuroși fiind copiii, mulți dintre aceștia având posibilitatea să țină pentru prima dată o armă adevărată în mână. Cei mai mari au preferat să vadă ceva mai mult decât o pușcă, și anume anfibii, transportoare blindate, tunuri și altă tehnică militară aflată în dotarea armatei române.

În aceste zile viceprimarul Vasile Dâncu s-a întâlnit cu primari din județul Satu Mare, a făcut vizite de lucru la mai multe unități economice din Satu Mare, Negrești Oaș și Carei. Cu acest prilej, s-a anunțat că Negrești Oaș devine stațiune turistică, atestarea stațiunii turistice-permite, pe lângă dezvoltarea ei socio-economică, accesarea de fonduri europene.

Mihai MACIOCA,
președinte de onoare al Organizației județene Satu Mare a UUR

Mihai Pocorschi - 88 de ani

Colaborator activ al revistei „Curierul ucrainean”, Mihai Pocorschi, în - giner pensionar, general de brigadă în retragere, a împlinit, la 29 octombrie 2016, venerabila vârstă de 88 de ani.

S-a născut în orașul Bacău. Tatăl său, Naum Pocorschi, a fost ofițer în armata rusă imperială, iar după revoluția bolșevică din octombrie 1917, a fost scos din armată. A luptat în armata Republicii Populare Ucrainene până când aceasta a fost înfrântă de armata roșie bolșevică. În aceste circumstanțe a fost nevoit, ca și restul ofițerilor și soldaților ucraineni și ruși, să se refugieze în România Regalistă.

Mama sa, Sofia Gromov, de etnie ruso-lipoveană, s-a născut în comuna Sfântu Gheorghe, județul Tulcea.

Este absolvent al Școlii de Ofițeri, al Academiei Militare Politice din București, al Institutului de limba rusă „Maxim Gorki” din București (1957), al Facultății de Istorie a Universității din București (1958), al Facultății de Mecanizare a Agriculturii din Craiova (1959) și al Facultății de Economie Generală de pe lângă Academia de Studii Economice din București (1970).

În activitatea militară, a fost instructor pe linie cultural-educativă la Divizia I-a Munte din Târgu Mureș.

A publicat articole în reviste de specialitate, fiind coautor al cărții „Controlul tehnic în construcția de mașini și aparate” (400 pag.), editată la Editura Tehnică din București în anul 1969.

A scris diverse articole în revistele „Zorile”, „Curierul ucrainean”, „Magazin istoric”, revistele militare „Orizont XXI”, „Armata și Societatea civilă”, pentru care a primit „Diploma de Participare” din partea Serviciului Istoric al Armatei, în anul 2015.

Cu ocazia aniversării zilei sale de naștere, redactorii revistei „Curierul ucrainean” îi adresează călduroase urări de sănătate, de bucurii și de viață îndelungată pentru a putea beneficia de contribuția sa la viața culturală și științifică a ucrainenilor din România.

Curierul ucrainean

Instituția Prefectului județului Maramureș și Serviciul Public de Asistență Socială Baia Mare au organizat o tabără de recreere pentru 20 de copii din Ucraina, din regiunea Donbasului.

Copiii, fete și băieți de 13-15 ani, care provin din zona afectată de război din regiunile Donețk și Luhansk, fac parte din familii refugiate care au fost nevoite să părăsească localitățile ocupate de forțele separatiste.

Grupul de copii a sosit în Baia Mare la data de 11 octombrie prin punctul de trecere a frontierei Solotvyno-Sighetu Marmăției fiind întâmpinați de organizatori.

Așa cum a specificat și presa locală, timp de 10 zile, ei au participat la activități recreative: seri de film, serată, meciuri de fotbal și handbal, picnic, ore de călărie, concurs muzical, dans sportiv, dans popular, vizite la Muzeul de Istorie și la Planetariu, workshop de fotografie la Muzeul Satului, plimbare prin Parcul municipal „Regina Maria”, vizită la Muzeul Județean de Artă și la Turnul Ștefan, ateliere de handmade, înot, o excursie la Creasta Cocoșului, precum și multă joacă. Adolescenții au fost însoțiți de doi adulți și au fost cazați în clădirile Taberelor școlare ale Direcției Județene pentru Tineret și Sport Maramureș și la Centrul de Reabilitare Socială pentru Copii

Copii din Ucraina în tabără la Baia Mare

Aflați în Situație de Risc al SPAS.

Elevii din Ucraina au fost în vizită la Asociația „Esperando”. Acolo au avut ocazia să vorbească cu copiii și tinerii cu nevoi speciale atât despre viață, cât și despre bu-

Cristina Talos, kinetoterapeut la Asociația „Esperando” spunea: „Pentru toți cei din Asociația „Esperando”, vizita elevilor ucraineni a fost un prilej de a lega prietenii și de a petrece frumos, împreună, cli-

curiile comune. Așa că au cântat și au dansat împreună, uitând pentru o vreme de război. Unii copii spuneau că le place aici, pentru că avem clădiri, în vreme ce acasă stau prin subsoluri, pe sub construcțiile distruse.

pe plăcute ce nasc amintiri dragi” (Graiul Maramureșului).

I-am vizitat pe copii la tabără și am discutat cu ei și cu conducătoarea grupului, doamna Manturova Olena, din orașul Novohradivsk, regiunea Donețk care este șefa

Serviciului cu Probleme de Familie, Tineret și Sport în cadrul Consiliului Orașenesc Novohradivsk.

Ea și încă 3 copii din cadrul grupului de ucraineni mi-au relatat impresiile lor despre România, culese în aceste zile, pe care le vom publica ulterior.

Conducătoarea grupului a declarat: „Pe parcursul tuturor acestor zile copiii au avut posibilitatea unui schimb de experiență cu tineretul creativ și activ din Baia Mare, cu reprezentanți ai mișcării de voluntariat care se dezvoltă în condiții optime. Pe noi întotdeauna ne-au înconjurat oamenii buni și primitori. Mulțumim pentru recreerea noastră deosebită și emoțională”.

În cadrul mai multor vizite pe care le-am făcut copiilor din Ucraina le-am dăruit fructe, alimente și dulciuri, iar din partea Uniunii Ucrainenilor din România le-am donat cărți, ziare și reviste în limba ucraineană editate de Uniune.

La plecare le-am urat drum bun cu speranța că ne vom mai revedea în România și Ucraina.

Ștefan BUCIUTA,
președintele de onoare al UUR

Tabăra Interetnică de Artă Contemporană, Aiud, 5-15 octombrie, a avut ca scop punerea în valoare a segmentului multi-etnic și multicultural din România, în cadrul unei manifestări ce are ca principiu de bază colaborarea interculturală.

Comunitatea ucraineană din Tulcea a fost reprezentată de artistul plastic Gheorghe Munteanu, născut în localitatea Sulina, județul Tulcea, care a studiat artele plastice, având ca profesor de sculptură pe Alexandru Usineviciu.

De-a lungul vieții artistul a fost într-o continuă aprofundare a tainelor sculpturii, picturii, a esteticului în general, iar aceste activități le-a desfășurat într-o permanentă simbioză cu studiul și cunoașterea istoriei, tradițiilor și obiceiurilor minorității ucrainene din care cu mândrie face parte.

Ca urmare a acestor considerente, artistul dă curs invitației de la Aiud și execută firesc o lucrare din granit denumită „Voce ucraineană” de factură abstractă, iar cea de-a doua lucrare din marmură albă, denumită „formă marină”, care au produs surpriza vernisajului, iar impactul vizual a făcut ca directorul taberei „Inter-Art”, Ștefan Balog, să-și dorească o lucrare de for public executată de artistul Gheorghe Munteanu.

Tabără Interetnică de Artă Contemporană

Tabăra Interetnică „Inter-Art” a creat interes pentru arta plastică produsă în Tulcea și există promisiuni de colaborare între Aiud și Tulcea și legături culturale între Organizația județeană Tulcea și conducerea „Inter-Art” Aiud.

Există elemente care favorizează și ne propunem ca Organizația județeană Tulcea a UUR să fie un vector artistic al fenomenului „Inter-Art”.

Tabăra interetnică a realizat o foarte bună legătură între etnia ucraineană din Tulcea și alte douăzeci de etnii prezente la manifestare.

Astfel, au fost realizate legături speciale cu reprezentanții minorităților germană (Gnand Ștefan), italiană (Boicescu Traian Ștefan), poloneză (Bolek Maerik), armeană (Panighiant Ovidiu), albaneză (Semenescu Oriola) și, nu în ultimul

rând, un regal de prietenie asigurat de frații Balog din partea minorității maghiare.

Promovarea artei contemporane din România prin prisma minorităților, reprezentate în premieră într-o singură manifestare de artă culturală,

a însemnat un pas important din punct de vedere cultural, dar și social.

Este o abordare a relațiilor interetnice din punct de vedere artistic, care ne va permite îmbogățirea vieții culturale a țării prin prezentarea în fața publicului iubitor de artă a unor lucrări reprezentând culturi și tradiții diferite, dar și conexiuni între acestea.

În această tabără interetnică de artă contemporană au participat în premieră națională artiști plastici ce reprezintă toate minoritățile naționale din România.

Trebuie să subliniem că reprezentantul Organizației județene Tulcea a UUR s-a întors acasă cu fruntea sus.

Dumitru CERNENCU,
președintele Organizației județene Tulcea a UUR

Mai întâi, acest noiembrie, care deja a sosit, trebuie să definitiveze preparativele artistului plastic numit Natură, care s-a angajat să brodeze nervuri incredibile, până la ultima frunză, după o lucrătură inspirată de Cer. Culori?... Are la îndemână: roșul, cărămiziu și maroniul aduse de oxidul de fier provenit din pământ, galbenul provenit din argila arsă cu migală de soarele verii, din malul râurilor... Am poposit în balconul unei pensiuni - de aici se poate vedea totul: dealul, muntele și chiar punctele cardinale ca o expresie sintagmatică a mărginirii. Și unde mai pui, faptul într-o zonă din Mărginimea Sibiului!

Vânt dinspre mare. Pe scoarțele unor mesteceni din stațiune umbre fac ghidușii, de contrast, cu lumina soarelui pieziș. Urmând firul acestor desene animate, devin la rândul-mi, dacă mă abandonez imaginilor, un soare aprins într-o conștiință trează, un coautor de spectacole ale unei naturi care a făurit artistul din mine, într-un concediu de creație!

Sperietoarea din bătrânul cireș, ca o somnambulă care nu vede decât umbrele verii pe care tocmai ea le-a păstorit, apărându-le. „Nu trăiesc în lume, spunea Heraclit, trăiesc în lumea mea”. Sperietoarea ne invită să „vedem” ceea ce este. Făcând aceasta, îi recunoaștem o viață proprie, o personalitate tomnatică unică chiar dacă - în mare - ea reflectă latura noastră umană. Reacționând creativ la modul prezent sperietoarea „mobilează” într-un fel anume cunoașterea de dincolo de logică. Dacă intuiția ei ne-ar veni prin raze sau unde, am putea inventa un instrument pentru a le capta. Însă, deocamdată, nici un instrument nu poate capta intuiția stării de frică în general.

Noapte cu neoane pe străzi. Parcul e la câteva zeci de metri, nemișcat. O castană întârziată cade: crac!...Unde este pisica din balcon? Căci, în același timp, există motani ambițioși care vor să domine orice sursă generatoare de panică. Mai întâi în joacă, creează frica din castane. Așa, poate că se nasc în oameni întrebarea cu castanele - și mâna omului care trebuie să le scoată din foc.

Ploaie de toamnă; un fel de mocănească. Câțiva cai pasc pe imașul comunei, cozile lor poartă discuții... pe la spate. Par niște consilieri comunali... În vecinătate, vechea fabrică de cărămizi cam de pe la începutul secolului trecut, stranie, ca un peisaj lunar adus „la zi” pe un pământ ce urmează a fi retrocedat. În perspectivă totul ar părea profitabil doar cu ajutorul unor fonduri europene. În curtea primăriei se agită manevrele anticipate ale unor viitori alegători, chemați la îndeplinirea unui lucru „bine făcut”. Morala: Ca să înțelegi cu adevărat universul perspectivelor, trebuie să te prezinți neutru [la urnă] sau ca un mare neînțeles.

Tenisul de câmp practicat în aerul liber și-a încetat activitatea, o mișcare sportivă prietenoasă: până mai ieri, a reprezentat o punte activată care leagă „om de om” peste fileul vieții. Cei care până în ceasul acesta, l-au practicat cu consecvență, sistematic, au fost premiați cu lumina din Cupa inimii! În

NOIEMBRIE

PLIMBÂND FRUNZE PE-ACEEȘI CĂRARE...

primăvară, orice reîntâlnire cu terenul de tenis va consemna o nouă paradă a victoriei: un asalt în claratul război cu sedentarismul.

În câmpul de porumb nu mai e niciun loc de-a-ți ascunselea cu știuleții! Ultimul cuvânt, știuletele, ne amuză cu pragmatismul său semantic fixând în memoria noastră imaginea conform căreia cocenii vor rămâne în picioare până la semănatul de primăvară; c-așa-i moda lucrului neisprăvit la timp.

Această toamnă nu-i o bătrână doamnă, vă asigur. E o madonă de grație fotbalistică purtând pe urmele ei arome de cupe europene. Dacă ar fi barem o spectatoare oarecare sau una cu părul platinat, ar fi îndreptățită să facă afirmații de genul: „Am impresia că jucătorul ăsta este bătrân... aud de multă vreme, vorbindu-se de el...” Până una, alta, toamna fotbalistică poate fi etichetată a fi fiica cea mare a anului competițional, sau o „doamnă” trecută de-o vârstă doritoare să facă un ultim TUR de plăcere prin campionat; sau așa cum se prezintă ea în mintea unui poet, anotimp în care greierul tenace îndrăgostit de furnică o invită pe aceasta să asiste împreună la un meci de fotbal.

Dimineață cu soare și un geruț așa ca de sfârșit de noiembrie. Mi-o imaginez, nevăzută de doi sau trei copii, între zece și cinsprezece ani [nu obligatoriu - nu exact!] pasionați de televizor, de jocuri video și care în restul zilei nu citesc deloc sau prea puțin. Pe ei nu îi interesează lectura lui Nichita Stănescu, darămite „poemele erotice” ale primarului Nichita de la județeană Iași! Într-o zi o bibliotecară ce-a pariat [profesional] pe Poezie, poate că le va arăta „cartonașul galben”, finuț ironizându-i cu întrebarea: „Sunteți copii de pământeni?... Eu l-am citit pe... Și le va spune pe un ton sfătos: Lectura cărții este seva, viața, limba ce cântă pentru voi, limba ce visează.” Iar într-o altă zi, le va reaminti și adevărul despre...” Și așa, copiii avangardiști [precoce] vor descoperi o latură necunoscută a lor. Nu de alta, dar se zice, când vine vorba despre descătușarea forțelor interioare: „logica este seacă, poezia este vie”.

M-am uitat mai atent în jurul meu și-am observat că în Grădina Cișmigiului fiecare se plimbă cu proverbul lui... De pildă, celibatarii, înaintează cu un an: siguri pe ei - și pe alei!... Doar că toamna se numără... „flăcăii”. Sexul sensibil nu se lasă cu nimic dator, ci, mai apropiat și mai cucerit de adevărul trăit frumos, își zice în sine, cu deplin regret, sau fără: toamna se numără... „fetele bătrâne”! Vedeti? În natura Cișmigiului până și greșelile de îndoială ating perfecțiunea. În rest, poezia,

iubirea și simțirea dau proverbelor adâncime și scot, în schimb, la iveală toleranța.

Luna nouă cu semilună subțire. În contrapondere cu acest tablou cosmic freamătul imaginar al unui cântecel de greiere, pierdut într-o surdina. El doar, metaforic, pare integrat în preambulul unei perioade de hibernare. În mod sigur uriașa grădină a acestei toamne târzii îi va fi sălaș. Logica detașării de anotimpul iernii îi va ține de cald greierului. Va fi bună - în ceea ce privește aritmetica cheltuielilor la întreținere! Morala: Pe soarele unei toamne târzii nu putem pune stăpânire, și-atunci? Trebuie să ne mulțumim cu tactica greierului?!

Sezonul sărbătorilor de iarnă se apropie cu pași repezi. Nu simțiți în ceafă suflarea listei kilometrice de cumpărături, cadouri, planificări, musafiri sau vizite?... Doamne, ce mai capăt! O clipă să nu fie vigilent omul, postat în fața calendarului de perete, și „natura” listei îi repară omului atitudinea.

Sfârșitul de toamnă știe că trandafirii fără ghimpi, cum se spune proverbial, nu fac două parale. De aceea, cu toată minunția jarului de spini pe fir, cultivat în toiul verii, florăresele nu par dispuse niciodată să-i fie recunoscătoare acestei bătrâne toamne.

Cererea de ochelari de protecție va fi în creștere, din clipa în care prima zăpadă își va arunca privirea peste tot colțul. Va fi altă-nțelnire... Drumul șerpuit al ramei de la ochelari va lua în mod sigur direcția... „după ureche”! În vacarmul zilei liniștea interioară, întreținută de coloritul specific lentilelor va rămâne tăcută cu încăpățănare.

Un mic piscoiaș urmărind cu privirea, grăbindu-se să întrecă în curiozitate o „mâță” care se uită într-un calendar de perete. Micuțul de el! Caută o zi norocoasă în materie de adopție! Altfel spus, mic și mare, fiecare țintește drumul unei zile noi, care să îl poarte către liniștire, către ceea ce noi oamenii numim pace interioară. Din respect, învelindu-l cu ambele mâini deodată, poate să vină cineva să salte respirația animăluțului, apropiind-o de ureche; asta își dorește cel mai mult piscoiașul. Morala: din respect pentru necuvântătoare, am cam uitat ce semnificație are cuvântul milă.

.....

Pe potecile unor oblâncuri ce par nesfârșite, frunze căzute se-adună.
O dronă de azur neclintit plutește deasupra, fără odihnă:
cutreieră căi
fără de alte căi...

Toamna pregătește teren de aterizare fulgilor.
Prin muzica „iernii” lui Vivaldi dantelate steluțe vor redescoperi libertatea interioară asemenea mamelelor ce-și leagă pruncii.

Mihai MATEICIUC

Sunt mândru că trăiesc la țară

E liniște desăvârșită,
Apune soarele ceresc,
Azi nu m-a-nvins nicio ispită,
În casa-n care-ncă trăiesc.

E-o casă veche, țărănească,
Ce a-nfruntat mii de ninsori,
Ea știe cum să-i ocrotească
Pe cei ce-i pun în geamuri flori.

Pe cei ce nu o vând de teamă,
Că fără bani ar sărăci,
Ei știu că-n ea părinți de seamă
I-au dat povețe zi de zi.

Și i-au crescut cu duioșie,
Fără a ști de ger și frig,

Când plumb pe timp de vijelie,
Se-ncovoia ca un covrig.

Iar azi eu în această casă,
De tot ce-a fost îmi amintesc,
De mamă bună și frumoasă,
Și chiar de-un câine ciobănesc.

Și-acum când soarele dispare,
Revăd în minte pe-nserat,
Pe tatăl meu venind călare,
Spre casă pe un drum de sat.

Apoi se pierde cu-afințitul,
Iar eu rămân de-a mai privi
De lângă casă infinitul,
Ce lin pogoară-n poezii.

Și liniștea se desfășoară,
Ca-n ceruri o imensă stea,
Sunt mândru că trăiesc la țară,
Unde-a trăit și mama mea.

Mihai VOLOȘCIUC

PARODIE

Mihai Voloșciuc

Sunt mândru că trăiesc la țară

E zgomot de motoare-n luncă
Din zori de zi până-n apus,
Azi nu am chef de nicio muncă,
Intru în casă și dorm dus

În casa veche, țărănească,
În care stau eu zi de zi,
Că vila o las să-mi locuiască
În ea, nepoții ce-or veni

Am vrut s-o vând, dar ce oferte
Primit-am, nu mi-au convenit,
Și pân' nu-s prețurile certe,
În ea-mi duc traiul liniștit.

Deși e veche și-igrasia
S-a instalat deja-n pereți,

Aici îmi scriu eu poezia
Ce mă înalță-ntr-o poezie.

Aici am scris, nu-n alte case,
Din cenușă și ruină
Și multe poezii frumoase,
Ce mi-au făcut inima plină

De dor și dulce reverie,
Mi-au fost un pas spre infinit,
Cu fiecare poezie
De sat eram tot mai lipit.

Nu zic că nu-i frumos aicea,
În Negostina mea, adică,
Mi-a cântat cucul, pitulicea,
Dar nu am Filarmonică.

Și-i zgomot de motoare-afară,
Tractoare, drujbe, berechet...
Mi-e ciudă că trăiesc la țară,
Dar dacă vreau să fiu poet!...

Lucian PERȚA

Discursul președintelui Petro Poroșenko la ceremonia comemorativă pentru cinstirea memoriei victimelor de la Babyn Iar

Dragi compatrioți,
Stimată comunitate evreiască,
Mult stimați domni, oaspeți din întreaga lume,

Ne-am adunat astăzi pentru a pomeni din nou cu profundă durere și pentru a înțelege tragismul trecutului. Al unui trecut nu tocmai atât de îndepărtat... Este greu de crezut că un asemenea omor în masă nu s-a petrecut în anii întunecați ai sălbaticului Ev Mediu, ci la mijlocul secolului al XX-lea, un secol civilizată, european.

Evenimentele pe care le pomenim astăzi cu durere aparțin în același timp mai multor cărți importante: istoria Ucrainei, istoria celui de-al Doilea Război Mondial și istoria poporului evreu.

Babyn Iar este o tragedie a întregii omeniri, dar ea s-a petrecut aici, pe pământul ucrainean. De aceea, ucrainenii nu au dreptul să o uite, așa cum evreii nu trebuie să o uite. Babyn Iar este tragedia noastră comună, dar mai ales tragedia popoarelor evreu și ucrainean - este opinia marelui ucrainean Ivan Dziuba. Ea a fost rostită cu 50 de ani în urmă, atunci când numai pentru rostirea cuvântului „evreu” în acest loc riscai să fii întemnițat. Babyn Iar este groapa comună a unor oameni pașnici nevinovați, de diferite naționalități: evrei, ucraineni, ruși, rromi și alte naționalități. Dar, cu toții înțelegem bine că Babyn Iar este una dintre cele mai profunde răni, una dintre cele mai grele amintiri despre Holocaust - această catastrofă umană fără precedent în istorie, această încercare de a extermina fizic un popor cu rădăcini adânci în Biblie. Sub acest aspect, Babyn Iar este comparabil doar cu Auschwitz.

Naziștii imputau evreilor chiar vina de a exista. La Babyn Iar au fost uciși, practic, toți evreii din Kiev, toți cei rămași în oraș, cei care nu au plecat pe front sau nu au fost evacuați. De aceea, este clar faptul că victimele au fost în principal oameni în vârstă, femei și copii mici.

Zilele acestea am auzit o relatare despre un băiețel evreu de cinci ani care, în drum spre moarte, o tot întreba pe mama sa: „Mamă, de ce mă duci acolo? Eu am fost cuminte, dimineața am mâncat toată cașa, iar tu mi-ai promis că pe noi nu o să ne omoare”.

Imaginați-vă că naziștii au ucis aproape 1,5 milioane de evrei ucraineni. Un sfert din victimele Holocaustului - o tragedie de dimensiuni planetare, o crimă nu numai împotriva unui popor, ci împotriva umanității.

În anii celui de-al Doilea Război Mondial, ucrainenii au pierdut și ei multe milioane de vieți și știm bine că durerea din inimi și suflete nu dispare ani și decenii întregi.

Nu e familie în Ucraina care să nu fi suferit în timpul războiului.

De aceea, la Babyn Iar va fi ridicat Memorialul Holocaustului. Am anunțat această inițiativă în această dimineață și mulțumesc pentru susținerea de care se bucură ea și pentru ecoul pe care l-a trezit în numeroase inimi. Nu am putere să vorbesc despre cele întâmplate aici cu 75 de ani în urmă. Dar, oare mai e nevoie de cuvinte când aici mai geme și acum pământul, plânge cerul, tremură copacii? Când și acum se mai aud gemetele morților ale căror memorie îi rog pe cei prezenți nu numai aici la Babyn Iar, ci și pe toți aceia care ne privesc să o cinstească cu un moment de reculegere.

Stimate doamne și stimați domni,

În Talmud se spune: „Cel ce a distrus chiar și numai o singură viață, a distrus întreaga lume, iar cel ce a salvat o viață, a salvat această lume”. De aceea, în memoria noastră s-au păstrat mai ales numeroase exemple de solidaritate cu vecinii și concetățenii noștri evrei, chiar dacă cei ce îi salvau pe evrei erau amenințați cu pedeapsă capitală. În ultimul deceniu, sute de ucraineni au primit înalte distincții ale Ucrainei independente pentru meritul de a-i fi salvat pe concetățenii lor de Holocaust.

Sute de persoane sunt numite „Om drept al Babyn Iar”. Prima dintre acestea a fost preotul Oleksi Glagoliev și familia sa.

În opinia mea, este grăitor exemplul activității de mare curaj a mitropolitului Șeptykyi - preot, naționalist ucrainean și umanist. Prin grija părintelui Andrei și a fratelui său, arhimandritul Klymenti, sute de evrei și-au găsit adăpost în mănăstirile greco-catolice din Galiția. Între persoanele salvate de Șeptykyi se numără și băiețelul Adam care va deveni, mai târziu, ministru de externe al Poloniei, Rotfeld. Și rabinul din Lviv, David Kahane, scrie mai târziu în „Jurnalul ghetoului din Lviv” că privirea mitropolitului îi insuflă încredere: „Rămâi, aici te vor ajuta și nimic nu ți se va întâmpla”.

Noi, ucrainenii, avem cu cine să ne mândrim. Dar au fost și unii de care ne e rușine, iar acest lucru nu poate fi șters din memoria noastră națională. Colaboraționistii și-au lăsat urme în mai toate țările europene ocupate de naziști, dar ei nu reprezintă popoarele lor! Au fost și unii care erau pur și simplu nepăsători... Evident, dimensiunile Holocaustului ar fi fost mai mici dacă nu s-ar fi închis ochii asupra lui. La acest lucru se referea, în memoriile sale, Golda Meir, prim-ministrul Israelului, născută în Ucraina.

Mulți s-ar fi putut salva dacă lumea ar fi dat dovadă de solidaritate, dacă guvernele majorității țărilor de atunci nu ar fi închis cu sânge rece ușa în fața evreilor.

Lecția de la Babyn Iar ne amintește de cumplitul preț plătit pentru miopie politică și morală. Este o dovadă că indulgența arătată agresorului este de natură să-i atâțe apetitul. Asemenea tragedii nu se pot petrece în condiții de democrație, ele sunt proprii doar unor regimuri autoritare și totalitare. Pentru aceste regimuri, viața nu are nicio valoare, iar oamenii sunt doar niște piese ale mașinării ucigașe a dictatorilor paranoici.

Am meditat asupra faptului de ce, vreme îndelungată, puterea sovietică ținea în secret tragedia de la Babyn Iar, iar mai apoi încerca să dizolve componenta ei europeană în martirologiul general al celui de-al Doilea Război Mondial. Oare nu cumva pentru că Stalin, în adâncul sufletului său negru, susținea așa-zisa rezolvare definitivă a problemei evreiești? Imediat după victoria împotriva nazismului, ghilotina represiunilor a fost pusă din nou în funcțiune căzând, mai întâi, asupra Comitetului antifascist evreiesc. Numai moartea lui Stalin i-a salvat pe evreii din URSS de deportare asemănătoare cu cea a tătarilor crimeeni și a altor etnii.

De altfel, Curtea Supremă a Rusiei a adoptat astăzi o hotărâre xenofobă privind interzicerea Medjlisului. Așadar cauza lui Stalin trăiește.

Urmașii conducătorului au păstrat antisemitis-

mul ca un element al politicii de stat. Dar în loc de politică de lichidare s-au axat pe lichidarea identității evreiești. De altfel, de decenii, Moscova a livrat și continuă să livreze și astăzi arme aceluia care visează să arunce Israelul în mare.

Prin urmare, tragedia de la Babyn Iar este o avertizare pentru omenire că orice regim care nu respectă drepturile și libertățile omului reprezintă un pericol pentru omenire. Datoria noastră morală este aceea de a nu permite repetarea crimelor împotriva omenirii.

Stimate doamne și stimați domni,

Evenimentele tragice ale trecutului ne obligă să educăm noile generații după principiul respectului față de demnitatea umană și al toleranței. Asta facem noi în Ucraina. La noi s-a format națiunea politică care a unit puternic, pe baza patriotismului, a încercărilor trecutului, a provocărilor complexe ale prezentului și a încrederii în viitorul european comun, oameni de diferite etnii, limbi și confesiuni.

Comunitatea evreiască, împreună cu alți cetățeni ai Ucrainei, s-a ridicat cu hotărâre în apărarea Patriei noastre comune. Noi, ucrainenii, apreciem mult acest lucru și nu-l vom uita niciodată. Armonie - așa pot fi descrise laconic relațiile evreilor din Ucraina cu celelalte etnii, la fel și cele ale țării noastre cu Israelul. De aceea, am primit cu tristețe vestea morții lui Shimon Peres, bunul meu prieten, marele prieten al țării noastre și politician de nivel mondial.

Pentru noi este extrem de prețios exemplul Israelului: priceperea nu numai de a supraviețui, ci de a se dezvolta dinamic în condițiile unei agresiuni externe permanente, păstrând democrația; capacitatea de a respinge pericolul terorist; capacitatea de a dezvolta o economie inovativă; experiența renașterii național-culturale. Această paralelă este profund istorică, ea a fost făcută odinioară de Lesea Ukrainka: „Și tu ai luptat cândva, precum Israelul, Ucraina mea”.

Germania de astăzi, după ce s-a debarasat de lanțurile nazismului, a devenit una dintre cele mai importante țări ale Uniunii Europene, una dintre cele mai dezvoltate economii ale lumii, una dintre cele mai tolerante societăți. Ea este unul dintre principalii parteneri și aliați ai Ucrainei în lupta împotriva agresiunii ruse, contribuind enorm la promovarea reformelor ucrainene. Noi, cele trei popoare, ucraineni, evrei, germani, ca și toți europenii cu o istorie complicată a relațiilor, cu un trecut dureros și cu multe traume, demonstrăm astăzi că suntem devotați idealurilor și principiilor lumii democratice și tolerante, lumii în care nu-și au loc războaiele și genocidurile ca Holocaustul și Holodomorul. În care nu-și are loc rasismul, intoleranța, dictatura și epurările etnice.

În următorii doi ani vom pomeni și vom cinsti memoria tuturor celor uciși pe acest pământ: evrei, rromi, reprezentanți ai mișcării de eliberare națională, prizonieri ai Armatei roșii.

Să ne plecăm capetele în memoria victimelor de la Babyn Iar!

Memorie veșnică victimelor nevinovate.

Slavă eroilor drepti care și-au riscat viața pentru a-i salva pe cei ce erau în pericol de moarte.

Fie ca pacea și înțelegerea să domnească întotdeauna pe pământul Ucrainei libere, al Europei și al lumii întregi!

Slavă Ucrainei!

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA - mai aproape